

Att konstruera en främling

En kvalitativ innehållsanalys av hur utsatta EU-medborgare framställs i svensk media

Mattias Svan

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSK62
Termin: termin 6, 2018
Handledare: Rouzbeh Parsi
Omfång: 14 949

Abstract (Svenska)

Debatten om tiggeri i Sverige har under de senaste åren trappats upp och fått stort utrymme i svensk media. Den här uppsatsen har undersökt hur utsatta EU-medborgare framställs i den mediala debatten genom att analysera 24 ledarsidsartiklar från *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Expressen* samt *Aftonbladet*. Analysen bygger på en sammansättning av teorier grundade i Georg Simmels teori om *främlingen* och ett teoretiskt ramverk kring hur sociala problem konstrueras i media. Med det teoretiska ramverket som utgångspunkt konstruerades en struktur för kvalitativ innehållsanalys som sedan applicerades på artiklarna. Studien fann sex återkommande teman i debatten om utsatta EU-medborgare: de utsatta EU-medborgarna för tiggeriet med sig; sanitära problem; kriminalitet; likabehandlingsprincipen; hatbrott och diskriminering; samt en diskussion om förslag på lösningar på problemen. Resultatet av studien visar att utsatta EU-medborgare konstrueras som främlingar genom stereotypisering och andrefiering. De framställs som avvikande och oönskade genom reproducering av antiziganistiska stereotyper. Gruppen associeras till kriminell verksamhet, de ockuperar privat mark och skräpar ner, vilket medför att de anses vara oönskade främlingar, en vagabond. Uppsatsen visar också att det går att se ett samband mellan främlingskapets karaktär och viljan till sociala insatser för en utsatt grupp.

Nyckelord: Utsatta EU-medborgare, Främlingen, Antiziganism, Socialt problem, EU, Romer, Tiggeri, Mänskliga rättigheter, Georg Simmel, Zygmunt Bauman

Abstract (English)

To construct a stranger - A qualitative content analysis of how vulnerable EU-citizens are portrayed in Swedish media

The debate regarding begging has stepped up in the last couple of years and has received large exposure in Swedish media. This research has looked at how vulnerable EU-citizens are portrayed in the medial debate by analysing 24 editorial pages in *Svenska Dagbladet*, *Dagens Nyheter*, *Expressen* and *Aftonbladet*. The analysis is based on a combination of theories building upon Georg Simmel's theory about *the stranger* as well as how social problems are constructed in media. The theoretical framework then served as starting point for a qualitative content analysis structure, which was then applied onto the editorials. The study found six reoccurring themes in the debate regarding vulnerable EU-citizens: the vulnerable EU-citizens bring the begging along with them; sanitary issues; criminality; the principle of equal treatment; hate crime and discrimination; as well as suggestions for solutions to the problems. The result of the study shows that vulnerable EU-citizens are constructed as strangers through stereotyping and othering. They are presented as deviant and unwanted through reproducing anti-gypsism stereotypes. The group is associated with criminal activity, they occupy private land and they litter the streets. This construct them into becoming unwanted strangers in society, a vagabond. This thesis will also show that there is a connection between the character of the stranger and the will to enforce social policies for a vulnerable group.

Keywords: Vulnerable EU-citizens, The stranger, Anti-gypsism, Social problems, EU, Roma, begging, Human Rights, Georg Simmel, Zygmunt Bauman

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering	2
1.2	Material	3
2	Teori	6
2.1	Främlingen och främlingskapet.....	6
2.2	Konstruera sociala problem.....	8
3	Metod	11
4	Historiskt perspektiv och kontext	13
4.1	Antiziganism i Sverige	13
4.1.1	Förtryckande strukturer	14
4.1.2	Antiziganismen i Sverige	15
4.1.3	Sverige idag.....	17
4.2	Fri rörlighet och politisk utveckling i Sverige	18
4.2.1	EU-skepticism	18
4.2.2	Utvidgning av unionen	18
4.2.3	Utsatta EU-medborgare i Sverige	20
5	Analys och diskussion	22
5.1	Tiggeriet	22
5.2	Sanitära problem	26
5.3	Kriminalitet	30
5.4	Likabehandlingsprincipen	32
5.5	Hatbrott och diskriminering	34
5.6	Lösningar på problemen.....	36
6	Avslutande diskussion	42
	Referenser	45

1 Inledning

Den 30 april 2004 trädde det EU-direktiv som reglerar den fria rörligheten inom EU i kraft. Den ger alla EU-medborgare rätten att resa fritt mellan unionens olika medlemsstater. EU-medborgare får uppehålla sig i andra medlemsstater i upp till tre månader. För att stanna längre måste de uppfylla särskilda krav. De måste antingen arbeta, studera eller ha tillräckligt med ekonomiskt kapital så att varken de själva eller deras familj riskerar att bli en börda för det mottagande landets välfärdssystem.¹ Detta utgör den juridiska grunden för hur medlemsstaterna kan reglera EU-medborgares tillgång till sociala rättigheter nationellt.

I och med direktivet har EU satt upp ramar för vilka EU-medborgare som kan anses vara oönskade medborgare inom unionen. De grupper som anses sakna tillräckligt med ekonomiskt kapital, inte är arbetsföra eller som är i studier begränsas i sin rörlighet. Deras rörlighet över landsgränser kan därför ses som oönskad av medlemsstaterna. Det är intressant att undersöka hur en sådan typ av grupp porträtteras. I den här uppsatsen har jag valt att fokusera på hur utsatta EU-medborgare framställs i svensk media.

I Sverige befinner sig ungefär 4700 människor som klassas som utsatta EU-medborgare. Den absolut största majoriteten av dessa är romer från Rumänien och Bulgarien, där de utsätts för stor diskriminering och lever i fattigdom.² Gruppen saknar boendealternativ i de flesta kommuner och många lever därför i akut hemlöshet. Svenska medborgare möter många av dem på gator och utanför butiker bedjandes om pengar.³ Denna situation har lett till en återkommande politisk debatt kring hur svenska politiker bör hantera det faktum att utsatta EU-medborgare som kommer till Sverige för att söka försörjning istället ofta hamnar på gatan.⁴ *Tiggerifrågan*, som den ofta kallas, är för många en mycket kom-

¹ Directive 2004/38/EC of the European parliament and of the council (2004:158), art. 9-10.

² SOU 2016:6, Nationell samordnare för utsatta EU-medborgare, *Framtid Sökes – Slutredovisning från den nationelle samordnaren för utsatta EU-medborgare*, s. 20, 23; Djuve, Anne Britt et al, "When Poverty Meets Affluence – Migrants from Romania on the streets of the Scandinavian capitals", *Rockwool Foundation*, Köpenhamn, 2015, s. 14.

³ SOU 2016:6, s. 7, 22-23.

⁴ Holmin, Maria, "Hätsk debatt om tiggeri i Agenda", *SVT Nyheter*, 2014-01-12 <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/hatsk-debatt-om-tiggeri-i-agenda> (Hämtad 2018-05-25); Nyman,

plex fråga och ses som en stor utmaning för ett välfärdssamhälle som Sverige. Det är den här debatten jag ämnar undersöka för att analysera hur utsatta EU-medborgare porträtteras.

1.1 Problemformulering

Med bakgrund i detta är det intressant att undersöka hur en grupp som faller utanför direktivets ekonomiska krav blir porträtterat i ett land som Sverige som med sin historiskt starka välfärdsstat också bär på ett starkt rättighetspatos. I den här uppsatsen ställer jag därför följande forskningsfråga: *Hur framställs utsatta EU-medborgare i den mediala debatten om tiggerifrågan?*

För att svara på frågan kommer jag att genom en kvalitativ innehållsanalys analysera 24 ledarsidsartiklar från Sveriges fyra största dags- och kvällstidningar som publicerats mellan den 7 maj 2015 till 13 oktober 2017. För att analysera gruppens framställning i media använder jag mig av en teori som tar avstamp i Georg Simmels teori om främlingen. Jag använder mig också av en sammansättning av teorier för hur sociala problem konstrueras i media. Syftet är att undersöka hur utsatta EU-medborgare konstrueras som främling utifrån de problemformuleringar och förslag på lösningar som presenteras i de ledarsidor som analyseras.

Eftersom majoriteten av de utsatta EU-medborgarna är romer använder jag mig både av begreppet *utsatta EU-medborgare* och *romer* för att benämna gruppen, medveten om att begreppet utsatta EU-medborgare även innefattar andra nationaliteter och etniciteter. Med bakgrund i detta är det viktigt att anlägga ett historiskt perspektiv om antiziganism och diskriminering av romer i den här uppsatsen. Utan en kontextuell förståelse över hur romer har behandlats och beskrivits i Sverige genom historien riskerar jag att missa eventuell reproducering av antiziganism som kan påverka framställningens karak-

Emelie, "Soraya Post: Jag är besviken på regeringen", *Svenska Dagbladet*, 2015-10-04, <https://www.svd.se/soraya-post-jag-ar-besviken-pa-regeringen> (hämtad 2018-05-25); Mariuša Bărăgoi et al, "Tiggeriet ofta organiserat – men inte av en maffia", *Expressen*, 2017-12-03, <https://www.expressen.se/debatt/tiggeriet-ofta-organiserat-men-inte-av-en-maffia/> (hämtad 2018-05-25); Ekeröth, Kent, "Förbjud tiggeri i hela landet", *Svenska Dagbladet*, 2011-04-22, <https://www.svd.se/forbjud-tiggeri-i-hela-landet> (hämtad 2018-05-25); Swedin, Daniel, "M:s tiggeriförbud slår mot romerna", *Aftonbladet*, 2012-12-27, <https://www.aftonbladet.se/ledare/article15986100.ab> (hämtad 2018-05-25); Høj-Larsen, Christina, "Tiggeri ska mötas med mer gemensam välfärd", *Aftonbladet*, 2015-04-03, <https://www.aftonbladet.se/debatt/article20564652.ab> (hämtad 2018-05-25)

tär. Denna kontext diskuterar jag i ett historiskt bakgrundskapitel som också inkluderar en redogörelse för den politiska utvecklingen vad gäller Sveriges relation till EU:s utvidgning och den fria rörligheten under 2000-talet.

I nästkommande kapitel presenterar jag de olika tidningarna och dess ledarskrifter som utgör primärmaterialet i denna studie.

1.2 Material

För att analysera hur utsatta EU-medborgare konstrueras som främlingar och som sociala problem har jag valt att fokusera på Sveriges fyra största dags- och kvällstidningar. Jag har valt att analysera 24 ledarsidsartiklar från fyra av Sveriges största dags- och kvällstidningar, *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet*, *Aftonbladet* och *Expressen*. Enda artikel-författaren som skiljer sig är Lena Mellins artiklar som är publicerade som politisk kolumnist för *Aftonbladet*. Publiceringen av artiklarna sträcker sig mellan 7 maj 2015 till 13 oktober 2017.

Anledningen till den här avgränsningen av material beror på flera saker. Valet att angränsa sig till just ledarsidorna från dessa tidningar handlar om att jag vill ringa in de politiska ställningstagandena som kan anses vara mainstream. Ledarsidorna representerar tidningarnas officiella politiska hållning i olika aktuella samhällsfrågor. Alla de tidningar som jag valt ut har officiella ideologiska profiler hos sina ledarsidor. *Aftonbladet* är oberoende socialdemokratisk, medan *Expressen* är liberal, *DN* oberoende liberal och *SvD* är partipolitiskt oavhängig och obunden moderat.⁵

De tidigare uppsatser som jag tagit del av och som gjort liknande undersökningar har främst riktat in sig på debattartiklar skrivna av oberoende och fristående journalister, politiker och aktivister. Det är därför intressant att specifikt analysera ledarsidorna på Sveriges största tidningar och se tidningarna som politiska aktörer. Det för att ytterligare fånga in vad som representerar de generella politiska hållningarna i frågan. Det är själv-

⁵Lindberg, Anders, "Även tiggare har små barn", *Aftonbladet*, 2016-02-01, <https://www.aftonbladet.se/ledare/ledarkronika/anderslindberg/article22184715.ab> (hämtad 2018-01-10); Expressen (osignerad ledartext), "Rätt signaler om tiggeriet", *Expressen*, 2016-08-20, <https://www.expressen.se/ledare/ratt-signaler-om-tiggeriet/> (hämtad 2018-01-10); Gudmundsson, Per, "Lekplatsen stank av tiggarnas avföring", *Svenska Dagbladet*, 2016-04-10, <https://www.svd.se/lekplatsen-stank-av-tiggarnas-avforing> (hämtad 2018-01-10); Dagens Nyheter (osignerad ledartext), "Hjälpa utan att stjälpa", *Dagens Nyheter*, 2016-02-01, <https://www.dn.se/ledare/huvudledare/hjalpa-utan-att-stjalpa/> (hämtad 2018-01-10)

klart så att skribenterna på ledarsidorna är egna individer som skriver individuella texter. Men det finns en förväntan utifrån tidningens ideologiska tillhörighet om vilken hållning skribenterna bör ha och vad de tänkta läsarna förväntar sig få läsa.

Tidsspannet för artiklarnas publicering är mellan den 7 maj 2015 till den 13 oktober 2017. Det är en betydande avgränsningen som jag bedömer ger mig ett hanterbart material. Anledningen till att jag valde denna period handlar till viss del om att behålla ämnets aktualitet i de resultat jag får. Det handlar också om själva periodens innehåll. I början av 2015 och den våren påbörjades den då nya regeringens arbete för utsatta EU-medborgare. De tillsatte en nationell samordnare för utsatta EU-medborgare som fick i uppdrag att samla in, lyssna och analysera den rådande situationen genom att möta olika aktörer i samhället. Det var en utredning som gav riktlinjer för regeringens framtida arbete i frågan. Efter att den första rapporten publicerats tillsattes en ny samordnare som fortfarande arbetar med frågan. Det är först efter 2015 som en svensk regering har börjat agera utifrån att det är en nationell fråga snarare än en strikt kommunal. Jag avslutar perioden vid slutet av 2017 då jag vill avgränsa mitt material ifrån valåret 2018, då valdebatterna när den här uppsatsen skrivs ännu inte är avslutade.

På varje tidning finns det ett begränsat antal ledarskribenter och de återkommer i flertalet av artiklarna i mitt material. I de olika tidningarna har det varit en ganska tydlig uppdelning mellan vilka av ledarredaktionens skribenter som har valt att fokusera på just utsatta EU-medborgare. I *Aftonbladet* är det främst Anders Lindberg och Lena Mellin som har skrivit på temat. I *Expressen* är det mer utspritt vilket också syns i urvalet av artiklar. Artiklarna har skrivits av *osignerad skribent* och Naomi Abramovicz, Anna Dahlberg och Erik Erfors. Den ledarskribent som förekommer mest hos *SvD* är Per Gudmundsson. Även Erik Hagström, Peter Lönnqvist och Ivar Arpi har texter med i materialet. På *DN:s* ledarsida är det främst *osignerad skribent* som har skrivit artiklar, men även Evelyn Schreiber och Erik Helmersson.

Som sekundärmaterial används vetenskapliga artiklar, rapporter, politiska förslag och uttalanden som kretsar kring händelser som påverkar den politiska debatten. I ett historiskt och kontextuellt kapitel använder jag mig tidigare forskning kring romers historia, antiziganism och Sveriges historia i relation till EU. Syftet med sekundärmaterialiet är att kunna ge en kontextuell förståelse till vad skribenterna diskuterar i sina artiklar.

I nästkommande kapitel presenterar jag mina val av teoretiska perspektiv samt metod. Första teoridelen behandlar teorin om vad som konstituerar en främling och hur främlingskap konstrueras. Det tar avstamp ur Simmels essä *Främlingen* från 1908 och byggs

på av ytterligare teoretiker. I andra teoridelen presenterar jag en teori för hur vi förstår sociala problem utifrån ett relativistiskt perspektiv. Den belyser hur olika samhällsproblem får status som sociala problem. I metodavsnittet presenteras vilka tillvägagångsätt jag använt mig av inom en kvalitativ innehållsanalys.

2 Teori

Teorin som först kommer att diskuteras är en Georg Simmel-inspirerad främlings- och främlingskapsteori. För att förstå hur sociala problem konstrueras använder jag mig av ett relativistiskt perspektiv. Tillsammans ger de en teoretisk förståelse för hur de båda konstruktionerna hänger ihop och påverkar varandra.

2.1 Främlingen och främlingskapet

Georg Simmel skrev sin essä *Främlingen* 1908 och gav då främlingen som begrepp en ny innebörd. Istället för att se det endast som en helt utomstående eller som en förbipasserande person, definierade Simmel främlingen som någon som kommer idag för att sedan stanna.⁶ Denna förståelse av begreppet främlingen har flertalet teoretiker utvecklat vidare. Jag har valt att forma teorin kring främlingen genom att sammanföra utvalda mer moderna teoretiker men där Simmels teori är utgångspunkten.

Främlingen är en person som befinner sig inom en grupp men som samtidigt upplevs vara avlägsen. Främlingens avlägsenhet till gruppen beror på att hen anses besitta en form av rörlighet, en *potentiell vandrare*.⁷ Det gör främlingen lösgjord från det som anses vara gruppens kärna. Hen anses inte knuten till konventionella normer som majoriteten måste förhålla sig till. Främlingen anses därför ha en utomstående ställning och är därför inte fullt ut en del av det samhälle som hen befinner sig fysiskt inom.⁸

⁶ Simmel, Georg, "The Stranger" i [red.] Wolff, Kurt H. *The Sociology of Georg Simmel*, The free press, Glencoe Illinois, 1950, s. 402.

⁷ Simmel, Georg, "The Stranger", s. 402-403.

⁸ Simmel, Georg, "The Stranger", s. 402-403; Ryding, Anna, "90 år med Simmels främling – en studie av begreppets förgreningar i den moderna sociologin", *Socialvetenskaplig tidskrift*, Vol. 6 No. 1, 1999, s. 28-29; McLemore, Dale S., "Simmel's Stranger: A Critique of the Concept", *The Pacific Sociological Review*, Vol. 13 No. 2, 1970, s. 86-87; Marrotta, Vince P., "The Cosmopolitan Stranger", i [red.] Van Hooft, Stefan och Vandekerckhove, Wim, *Questioning Cosmopolitanism*, Springer Dordrecht Heidelberg, London, 2010, e-bok, s. 108.

Alla som definieras som en främling bär inte på samma upplevda avlägsenhet. Därför är det viktigt att skilja på främlingen och *främlingskapet* som begrepp. Främlingskapet är ett kontinuum för den upplevda avlägsenheten i förhållande till den fysiska närvaron. Detta kan variera mellan olika främlingar och de upplevs därför olika främmande av majoritetsgruppen.⁹ Främlingen skall ses som en social typ vars främlingskap konstrueras av kulturell-, social- och rasifierande *andrefiering*. Andrefieringen har ofta en långtgående historisk bakgrund som skapas genom institutionella och strukturella uppdelningar mellan människor. Detta reproduceras av majoritetsgruppens sätt att beskriva och tala om främlingen.¹⁰

Främlingskapets karaktär gör att främlingen inte ses som en individ utan som en representant för en grupp vilket leder till *stereotypisering*. Stereotypisering är de avvikande karaktärsdrag som främlingen anses ha, exempelvis utefter etnicitet, sexualitet, ras och klasstillhörighet.¹¹ Desto mer avvikande dessa karaktärsdrag anses vara desto mer av en representation än individ bedöms främlingen vara.¹² Som abstrakt fenomen är främlingen varken vän eller fiende. Det är under ovan nämnda sociala processer som avgör främlingens ställning. Främlingskapets karaktär avgör om främlingens närvaro upplevs utgöra problematik för den sociala ordningen eller om det istället upplevs vara en tillgång.¹³

Zygmunt Baumans två ytterligheter av främlingskapets karaktär kallar han för *turisten* och *vagabonden*. Det ger teorin en möjlighet att definiera de önskade och oönskade främlingarna. Turisten symboliserar de önskade i en globaliserad värld, de kosmopolitiska världsmedborgarna. Vagabonden representerar de oönskade främlingarna, de som är passiva och begränsade till sin lokalitet eller de som tvingas till mobilitet av olika omständigheter. Ekonomiskt kapital i form av konsumtionsförmåga som validering av främ-

⁹ Marrotta, Vince P, "The Cosmopolitan Stranger", s. 108.

¹⁰ Alexander, Jeffrey C., "Rethinking Strangeness: From Structures In Space To Discourses In Civil Society", *Thesis Eleven*, No. 79, 2004, s. 91-93.

¹¹ Ryding, Anna, "90 år med Simmels främling – en studie av begreppets förgreningar i den moderna sociologin", s. 29-30; McLemore, Dale S., "Simmel's Stranger: A Critique of the Concept", s. 90; Simmel, Georg, "The Stranger", s. 404.

¹² Ålund, Aleksandra, Ålund, Alexandra, Alinia, Minoo, "I skuggan av kulturella stereotyper: Perspektiv på forskning om genus, jämställdhet och etniska relationer i Sverige", *Sociologisk forskning*, Vol. 48 No. 2, 2011, s. 51.

¹³ Marrotta, Vince P, "The Cosmopolitan Stranger", s. 108-109; Ryding, Anna, "90 år med Simmels främling – en studie av begreppets förgreningar i den moderna sociologin", s. 30, 33; McLemore, Dale S., "Simmel's Stranger: A Critique of the Concept", s. 91; Ålund, Aleksandra et al, "I skuggan av kulturella stereotyper: Perspektiv på forskning om genus, jämställdhet och etniska relationer i Sverige", s. 93-94.

lingskapet är viktigt för den globala rörligheten. Om vi tar EU som exempel, vars fria rörlighet är byggd på människors ekonomiska kapacitet att röra sig mellan marknader för att arbeta och konsumera. Detta skapar i sig en stratifiering som graderar främlingskapet utefter ekonomiskt kapital.¹⁴

2.2 Konstruera sociala problem

Jag kommer att utgå från ett *relativistiskt perspektiv* i min förståelse för hur sociala problem definieras. Det skiljer sig en del från exempelvis ett *realistiskt perspektiv* som utgår från att olika förhållanden, situationer och beteenden objektivt kan identifieras som skadliga, kostsamma och farliga för samhället. Fenomenet är därmed en oönskad del av samhället och anses därför vara ett socialt problem.¹⁵

Ett relativistiskt perspektiv menar däremot att fenomenets objektiva tillstånd inte är tillräckligt för att definieras som ett socialt problem. Sociala problem är en produkt av *kollektivt beteende*. Inte alla problem uppmärksammas trots den skada de åsamkar. För att utvecklas till och legitimeras som ett socialt problem måste minst en aktör med inflytande och makt i samhället peka ut något som ett problem. Därefter konstrueras dess definition och lösningar då olika institutioner och aktörer i samhället debatterar sinsemellan och förhandlar.¹⁶

Massmedia är exempel på en samhällsinstitution med ett stort politiskt inflytande.¹⁷ I processen av att konstruera sociala problem finns en stark konkurrens om utrymme i samhällsdebatten. Det tvingar aktörer till att använda diverse strategier för att specifika fenomen skall uppmärksammas som sociala problem.¹⁸ När ett problem uppmärksammas

¹⁴ Bauman, Zygmunt, *Globalization: The Human Consequences*, polity, London, 1998, s. 82-83, 85-86, 89, 92-93, 96.

¹⁵ Swärd, Hans, *Hemlöshet*, Studentlitteratur, Lund, 2008, s. 124-125.

¹⁶ Swärd, Hans, *Hemlöshet*, s. 125-126.; Hilgartner, Stephen, Bosk, Charles L., "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", *American Journal of Sociology*, Vol. 94 No. 1, 1988, s. 53-54, 57; Blumer, Herbert, "Social Problems as Collective Behaviour", *Social Problems*, Vol. 18 No. 3, 1971, s. 298-301.

¹⁷ Blumer, Herbert, "Social Problems as Collective Behaviour", s. 302-303.

¹⁸ Hilgartner, Stephen och Bosk, Charles L., "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", s. 61, 64; Rochefort, David A och Cobb, Roger w., "Problem Definition, Agenda Accesss, and Policy Change", *Policy Studies Journal*, Vol. 21 No. 1, 1993, s. 61.

tenderar andra problem att minska i värde och förlorar därmed status som ett socialt problem.¹⁹

Det är därför viktigt att skapa intresse för problemet vilket man gör genom *drama*. Som strategi används en livlig, emotionell och dramatisk retorik i kombination med rena fakta och statistik. Kortare och koncisa meningar paketeras och långa utläggningar undviks. Tillsammans med en brådskande och auktoritär ton i språket förmedlas en känsla av att läget är akut.²⁰ Begrepp som exempelvis *kris* används för syftet att förstärka en känsla av att situationen är ohållbar och att läget är alarmerande.²¹

Aktörerna som sedan debatterar är väldigt sällan överens, de har oftast olika åsikter om definitionen av problemet. En del uppmanar till att förstärka bilden som ohållbar medan andra försöker avdramatisera situationen genom att kritisera andras lösningar, peka på bristen på lösningar eller försöker få motståndare att framstå som okunniga eller irrationella.²²

Nyhetsvärdet är också en viktig del. Aktörerna försöker framställa fenomenet som nytt och avvikande för att förstärka känslan av läget som brådskande. Risken är annars att problemet normaliseras och debatten blir mättad.²³ Problem som uppfattas som kulturellt avvikande eller som går emot olika centrala samhällsvärden tenderar att få stor uppmärksamhet.²⁴

Politiska viljan att sedan åtgärda sociala problem hänger mycket på om medlen för att nå målen anses ekonomiskt acceptabla och i linje med samhällets dominerande normer. Det beror också på vem som problemet sägs inbegripa, vilka det är som drabbas och i vilken frekvens.²⁵ Det hänger dels ihop med synen på människor som självständiga aktörer eller offer för strukturer i en skala av *voluntarism* och *determinism*.²⁶ Utfallet av förslag på lösning avgörs också av främlingskapets karaktär, om de som drabbas av pro-

¹⁹ Hilgartner, Stephen, Bosk, Charles L., "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", s. 59-61.

²⁰ Ibid., s. 62.

²¹ Rochefort, David A, "Problem Definition, Agenda Accesss, and Policy Change", s. 66

²² Hilgartner, Stephen, "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", s. 62.

²³ Ibid., s. 63; Rochefort, David A, "Problem Definition, Agenda Accesss, and Policy Change", s. 65;.

²⁴ Álvarez, Rodolfo, "The Social Problem as an Enterprise: Values as a Defining Factor", *Social Problems*, Vol. 48 No. 1, 2001, s. 4-5; Hilgartner, Stephen, "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", s. 64.

²⁵ Rochefort, David A, "Problem Definition, Agenda Accesss, and Policy Change", s. 64, 66, 68.

²⁶ Swärd, Hans, *Hemlöshet*, s. 130-131.

blemet är önskade eller oönskade i samhället. Det kan fälla avgörande om individer anses berättigade exempelvis socialt stöd eller inte.²⁷

Främlingskapet kan leda till att en grupp i sig ses som själva problemet. Dramaturgin och krisdiskursen slår över till en form av *moralisk panik* där personer och grupper blir utpekade som förövare och därmed definierade som ett hot mot samhälleliga värden och intressen. Det leder i sin tur till rättfärdigande av restriktiva åtgärder som inkluderar skärpta lagar och regler, vilket i sin tur legitimerar en reproducering av negativa inställningar gentemot gruppen.²⁸

²⁷ Rochefort, David A, "Problem Definition, Agenda Access, and Policy Change", s. 64, 66, 68.

²⁸ Eversman, Michael H., Bird, Jason D. P., "Moral Panic and Social Justice: A Guide for Analyzing Social Problems", *Social Work*, Vol. 62 No. 1, 2017, s. 29-30.

3 Metod

I den här uppsatsen använder jag mig av en kvalitativ innehållsanalys. För att metoden skall få ett tydligt ramverk har jag utgått främst från Julianne S. Oktays bok *Grounded Theory*. Den kompletteras dels av Alan Brymans *Samhällsvetenskapliga metoder*, Satu Elos et al artikel *Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness* och utvalda delar ur David L. Altheides metod etnografisk innehållsanalys (ECA).

En kvalitativ innehållsanalys letar efter bakomliggande teman i den text som analyseras. Hur man går till väga för att hitta teman är enligt Bryman sällan något som beskrivs närmare.²⁹ Det är en ständig process av att samla in data i form av narrativ och begrepp. I en kontinuerlig upptäckt och jämförelse mellan olika situationer, innebörder och nyanser framkommer kategorier, teman och variabler längs analysens gång. Dock inleds ändå undersökningen med att ringa in särskilda kategorier.³⁰

I en kvalitativ innehållsanalys kallas denna inramning av data för kodning. Det är här materialets data bryts ner i mindre beståndsdelar. Det görs i tre faser, *öppen kodning*, *axial kodning* och *selektiv kodning*. Öppen kodning är detaljerad inläsning där man samlar in alla de begrepp som går att hitta. Under axial kodning påbörjas jämförelsen mellan alla olika begrepp i syfte att hitta liknelser och skillnader för att sättas under kategorier. Dessa två inledande faser sker inte helt separat utan pågår ofta samtidigt. Det är också i den här fasen olika idéer börjar prövas vilket syftar till att ledas in i den selektiva kodningen. Denna sista fas handlar om med hjälp av teorin fånga in en *kärnkategori*, denna kategori är den resterande kategorier och teman jämförs och förhåller sig till.³¹

Jag började med att sätta innehållet i artiklarna under följande teman: *Problemformuleringar*, *lösningar* och *stereotyper/andrefiering*. Dessa teman valdes utifrån min teori om hur främlingen och sociala problem konstrueras. Då metoden består dels av ECA är

²⁹ Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber Ekonomi, Malmö, 2002, s. 366-368.

³⁰ Altheide, David L., "Ethnographic Content Analysis", *Qualitative Sociology*, Vol. 10 No. 1, 1987, s. 68.

³¹ Oktay, Julianne S., "Late Stage Analysis", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 3-4, 8-9, Oktay, Julianne S., "Early Data Analysis", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 5-6.

det subjektet i texterna som står i centrum. Hur de människor som figurerar i texterna behandlas och vilken mening de ges är det centrala.³² Då uppsatsen syftar till att undersöka hur utsatta EU-medborgare framställs i media, samlade jag genom öppen kodning in alla de begrepp, narrativ och värderingar som på olika sätt beskrev gruppen för att sedan sorteras in under ovanstående teman.³³

Kvalitativ innehållsanalys arbetar med ständig jämförelse och genom axial kodning började jag sedan att jämföra de olika begrepp och narrativ som jag kunde urskilja. Jag lyckades hitta ytterligare nya kategorier att dela in resultatet av kodningen i. Under den axiala kodningen kunde jag länka de olika begreppen och narrativa med varandra för att sättas under olika kategorier. genom selektiv kodning ringa in gemensamma kärnkategorier. *Tiggeri* och *tiggeriet* är exempel på centrala begrepp i alla artiklar. När dess betydelse jämfördes artiklarna emellan kunde jag sedan urskilja mönster, likheter och skillnader i ledarskribenternas olika narrativ. Tiggeriet i sin begreppsliga och narrativa betydelse inbegrep flera andra underkategorier. Därför kan det ses som den huvudsakliga kärnkategorin och till det förhåller sig de andra kategorierna. Analysen är därför uppdelad i sex olika rubriker som representerar de olika kategorierna. Kärnkategorin *tiggeriet* utgör första kapitlet i analysen och efterföljs av *sanitära problem, kriminalitet, likabehandlingsprincipen, hatbrott och förslag på lösningar*.

I en uppsats är det viktigt att kunna visa på trovärdighet. I kvalitativ innehållsanalys är det ofrånkomligt att vara subjektiv i sin undersökning.³⁴ Uppsatsens tillförlitlighet har jag ovan visat genom att presentera de olika metodologiska faser jag använt mig av genomgående i arbetet.³⁵ Ytterligare använder jag mig av flertalet citat från mitt material för att låta skribenternas egna ord visa på analysens kredibilitet. Urvalet av citat har dock begränsats för att undvika att analysen blir allt för deskriptiv.³⁶

Nästa kapitel behandlar den historiska samhällskontexten i två delar. Dels består kapitlet av en del som diskuterar svenska myndigheters behandling av romer i historien. Den andra delen går igenom den Sveriges förhållande till EU:s fria rörlighet och dess utvidgning under 2000-talet.

³² Altheide, David L., "Ethnographic Content Analysis", s. 66.

³³ Oktay, Julianne S., "Early Data Analysis", s. 5.

³⁴ Oktay, Julianne S., "Evaluating Quality", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 1-4.

³⁵ *Ibid.*, s. 8-9.

³⁶ Elo, satu, et al, "Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness", *Sage Open*, Vol. 4 No. 1, 2014, s. 5.

4 Historiskt perspektiv och kontext

4.1 Antiziganism i Sverige

Romer som minoritet omfattar många olika grupper. I Sverige som exempel, är de två största grupperna *Resande* och *Kalderash*. Resandes romska tillhörighet är omtvistat där en del identifierar sig som resanderomer, andra ser inte sitt romska ursprung som någonting väsentligt medan andra inte alls ser sig som romer.³⁷ Begreppet romer används av Europarådet som ett generellt begrepp som inbegriper en mångfald av grupper vilket inbegriper de ovan nämnda med fler.³⁸ Om inte annat nämns är det den här förståelsen av begreppet som jag använder mig av i den här uppsatsen.

I Europa finns en lång historia av förtryck, förföljelse och diskriminering av romer. Negativa föreställningar om gruppen har genom århundraden utvecklats på kontinenten. Den rasism och de rasistiska strukturer som riktar sig mot romer kallas för *antiziganism*. Antiziganism kan ses som ett parallellbegrepp till antisemitism och SOU-rapporten *Romers rätt – en strategi för romer i Sverige* definierar begreppet som

(...) en bestående latent struktur av föreställningar fientliga mot romer som kollektiv, vilka på det individuella planet manifesteras som attityder och i kulturen som myter, ideologi, folkliga traditioner och bildspråk, och i handlingar – social eller legal diskriminering, politisk mobilisering mot romerna, och kollektivt eller statligt våld – vilket resulterar i och/eller syftar till att fjärma, driva bort eller tillintetgöra romer just för att de är romer.³⁹

³⁷ Westin, Niklas, et al, *Antiziganism i statlig tjänst – Socialstyrelsens behandling av romer och resande under 1900-talet*, Socialstyrelsen, Stockholm, 2014, s. 18-19.

³⁸ "(...) on the one hand a) Roma, Sinti/Manush, Calé, Kaale, Romanichals, Boyash/Rudari; b) Balkan Egyptians (Egyptians and Ashkali) c) Eastern groups (Dom, Lom and Abdal); and, on the other hand, groups such as Travellers, Yenish, and the populations designated under the administrative term "Gens du voyage", as well as persons who identify themselves as Gypsies. The present is an explanatory footnote, not a definition of Roma and/or Travellers." - Council of Europe, "Roma and Travellers Team", 2018, <https://www.coe.int/en/web/portal/roma> (hämtad 2018-01-08).

³⁹ SOU 2010:55, Delegationen för romska frågor, *Romers rätt – en strategi för romer i Sverige* [del 1], 2010, s. 166.

För att förstå den debatt som förs idag angående romer som utsatta EU-medborgare, måste vi också förstå den antiziganistiska historien. På det sättet gör det oss medvetna om de strukturer och institutioner som konstruerat romer som den andre i samhället och hur det ligger till grund för hur romer fortfarande diskrimineras i Sverige.⁴⁰

4.1.1 Förtryckande strukturer

Förtrycket mot romer i Europa har manifesterats på flera olika sätt. Det har gjorts inom samhällets alla olika instanser. Allt ifrån utbildning, arbetsmarknad, bostäder, sjukvård och rätten till medborgarskap. Det är en maktrelation som har utvecklats ända sedan romer först anlände till Europa omkring medeltiden. Ända sedan dess har de varit i underlägsen ställning till majoritetssamhället.⁴¹

Romer har varit utsatta för diskriminering, sterilisering, exkludering och förföljelse. I delar av det som idag är Rumänien förslavades romer i flera hundra år, ända fram till 1864 då slaveriet avskaffades.⁴² Under andra världskriget och förintelsen dödades uppskattningsvis hälften av de då levande romerna i Europa.⁴³ Det är två exempel på några av de mest extrema förhållanden som romer har behövt utstå. De är resultat och delar av en större utspridd antiziganism och stereotypisering där romer ses som ociviliserade och oförmögna till att vara en del av ett gemensamt samhälle. De anses vägra leva bofasta liv vilket hindrar dem från att vara en del av det samhälle de befinner sig i. Detta kringflackande liv associeras oftast också till att romer anses knutna till kriminalitet och att de för med sig ohygieniska och smutsiga levnadsförhållanden.⁴⁴

⁴⁰ Wigerfelt, Berit och Wigerfelt, Anders S., ”Anti-Gypsism in Sweden: Roma’s and Travellers’ Experiences of Bias-motivated Crime”, *Internet Journal of Criminology*, No. 6743, 2015, s. 5.

⁴¹ Thornton, Gabriela Marin, ”The Outsiders: Power Differentials Between Roma and Non-Roma in Europe”, *Perspectives on European Politics and Society*, Vol. 15 No. 1, 2014, s. 107, 109.

⁴² Crowe, David, ”The Gypsy Historical Experience in Romania”, i *The Gypsies of Eastern Europe* [red.] Crowe, David och Kolsti, John, M. E. Sharpe, New York, 1991, s. 61-67.

⁴³ Ds 2014:8, *Den mörka och okända historien – vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet*, 2014, s. 150-151

⁴⁴ Thornton, Gabriela Marin, ”The Outsiders: Power Differentials Between Roma and Non-Roma in Europe”, s. 114-116.

4.1.2 Antiziganismen i Sverige

I början av 1900-talet rådde det en bred enighet om rasbiologins vetenskapliga legitimitet i Sverige och det var långtifrån en isolerad forskarteori. Föreställningen om den nordiska rasens överlägsenhet och dess renhet var en accepterad åsikt som hade ett fåtal kritiker. Det manifesterades inte minst genom det rasbiologiska institutet i Uppsala som invigdes 1922.⁴⁵ Den rasbiologiska och rashygieniska föreställningen tillsammans med negativa attityder mot så kallade *lösdrivare*, som exemplifieras i lösdrivarlagen från 1885 hängde ihop med hur romer specifikt pekades ut som oönskade i samhället.⁴⁶

Norma Montesino menar att detta beror mycket på medborgarskapets relation till plikt och ansedd arbetsduglighet i en stat. Lösdriveri som föreställning hängde ihop med idén om människors oduglighet. Denna föreställning om oduglighet associerades i stor utsträckning till romer.⁴⁷ Romer ansågs som grupp i Sverige särskiljas från majoritetssamhället vad gäller attityden till arbete. Under lösdriverilagens mest betydande år var romer tätt sammankopplade till idén om lösdriveri. De ansågs stryka omkring i Sverige utan lovlig avsikt och hotade allmänhetens säkerhet.⁴⁸ Lösdrivarlagen kom att ersättas av lagen om samhällsfarlig asocialitet men det var inte förrän 1982 som tiggeriförbud och lösdrivaren helt försvann ur lagen då socialtjänstlagen trädde i kraft.⁴⁹

Det betydde inte att föreställningar om romer som icke-arbetsföra helt försvann, utan mycket tyder på det motsatta. Diskrimineringen mot romer på arbetsmarknaden är stor. I Sverige förs idag ingen etnisk statistik av arbetslöshet och därför vet vi idag inte exakt hur många romer som saknar arbete. Bland den romska minoriteten uppskattas dock arbetslösheten vara mycket stor och 2008 uppskattades den i Malmö vara upp mot 90 procent.⁵⁰ I Europa som helhet uppskattas arbetslösheten generellt tre gånger så stor bland

⁴⁵ Ds 2014:8, s. 110, 141.

⁴⁶ Ds 2014:8, s. 146.

⁴⁷ Montesino, Norma, "Social disability: Roma and refugees in Swedish welfare", *International Journal of Migration, Health and Social Care*, Vol. 8 No. 3, 2012, s. 135, 137-138.

⁴⁸ Ds 2014:8, s. 250-252, 259; Westin, Niklas, *Antiziganism i statlig tjänst – Socialstyrelsens behandling av romer och resande under 1900-talet*, s. 223.

⁴⁹ FOU1999:29, Forsknings- och utvecklingsenheten, *Tiggeri – ett nygammalt fenomen*, 1999, s. 19; Edman, Johan, "Lösdrivarlagen och den samhällsfarliga lättjan" i *Villkorandets politik – fattigdomens premisser och samhällets åtgärder – då och nu*, [red.] Swärd, Hans, Egerö, Marie-Anne, Författarna och Égalité förlag, Borås, 2008, s. 131.

⁵⁰ SOU 2010:55, s. 367-369.

romer än för resten av befolkningen och FRA uppmätte 2016 att antalet romer med någon form av betalt arbete låg i genomsnitt på 30 procent.⁵¹

Antiziganismen i Sverige har visat sig på många sätt genom historien. Romer nekades systematiskt bostäder ända in till 60- och 70-talet då romer inte folkbokfördes och kommuner arbetade aktivt med utestängningsstrategier där romer ofta fördrevs.⁵² Under steriliseringspolitiken mellan 1923-1975 omhändertogs tusentals romska barn och resande utsattes för sterilisering i betydligt högre grad än andra.⁵³ Steriliseringen var oftast inte frivillig utan under hot och tvång. Ofta var det hot om omhändertagande av barn.⁵⁴ Romer nekades också under lång tid tillgång till bidragssystemen som växte fram under 1900-talet, då på grund av att deras kringflackande liv inte ansågs tillförlitligt.⁵⁵ Romska barn fick inte gå i skolan som andra svenska barn utan sattes antingen i hjälpklasser för kognitivt underbegåvade eller så fick de fram till slutet av 1950-talet undervisning under somrarna av så kallad ambulerande undervisning.⁵⁶

Svenska myndigheter har genomfört flertalet kartläggningar och registreringar av den romska minoriteten. Flera av dem har senare på olika sätt legat som underlag till politiska beslut. Under mer än första hälften av 1900-talet var de hårt präglade av rasbiologiska föreställningar. Utredningarna klassade romer efter rashygieniska termer som *helhalv-*, *kvarts-* och *icke-zigenare* och de registrerades med z-nummer. De kartlade antal, vandringsvanor, släktband, hygien, om de var gifta med romer eller icke-romer och om det förekom rasblandning. Så sent som på 1960-talet utfördes blodprover för att undersöka romers rasbiologiska ursprung genom att jämföra med blodprover från andra europeiska romer.⁵⁷ Fram till 1997 fördes register över romer i Stockholm av Zigenarsektionen. Romer födda mellan 1881-1980 registrerades och z-kodning tillsammans med individuella personlighetsbedömningar förekom.⁵⁸

⁵¹ European Union Agency for Fundamental Rights, *Roma Survey – Poverty and Employment: the situation of Roma in 11 member states*, FRA, 2014, s. 22; EU-MIDIS II, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey – Roma – Selected findings*, European Union Agency for Fundamental Rights, Luxemburg, 2016, s. 19.

⁵² Ds 2014:8, s. 167.

⁵³ Selling, Jan, *Svensk antiziganism – Fördomens kontinuitet och förändringens förutsättningar*, Sekel Bokförlag, Riga, 2014, s. 59-60.; Westin, Niklas, et al, *Antiziganism i statlig tjänst – Socialstyrelsens behandling av romer och resande under 1900-talet*, s. 102-104, 128, 143-144.

⁵⁴ *Ibid.*, 128, 143-144.

⁵⁵ *Ibid.*, s. 143-144.

⁵⁶ *Ibid.*, s. 228; Ds 2014:8., s. 220, 227.

⁵⁷ Selling, Jan, *Svensk antiziganism – Fördomens kontinuitet och förändringens förutsättningar*, s. 53; Ds 2014:8., s. 62, 67-68, 84-86.

⁵⁸ *Ibid.*, s. 89, 92-93.

4.1.3 Sverige idag

Efter att Sverige år 2000 ratificerade den europeiska ramkonventionen för nationella minoriteter har svenska staten genom offentliga ursäkter och utredningar påbörjat en form av försoningsarbete och strategi för att motverka diskriminering av romer. Det har publicerats en vitbok som gick igenom de övergrepp och särbehandling romer utsatts för mellan 1900 och 2000.⁵⁹

Men som bland annat Diskrimineringsombudsmannens rapport från 2004 visar finns diskrimineringen, de antiziganistiska strukturerna och majoritetssamhällets fördomar starkt kvar i samhället. Det visar inte minst Skånepolisens romregister 2013 och att romer än idag har mycket svårt att få arbete och bostad. De genomgår i betydligt lägre andel den obligatoriska skolgången än andra grupper i samhället.⁶⁰ Direkt juridisk diskriminering av romer är borta men istället finns antiziganismen kvar som en underliggande ideologi och vardaglig praktik i samhället.⁶¹

Den historiska antiziganismen ligger till grund för den diskriminering och de föreställningar som även uttrycks idag. Därför är det här avsnittet mycket viktigt att återkomma till i analysen av primärmaterialet. För även om det inte görs medvetet av skribenterna reproduceras antiziganistiska föreställningar av romer som grupp i diskussionen om utsatta EU-medborgare.

⁵⁹ SOU 2010:55, s. 167; Selling, Jan, *Svensk antiziganism – Fördomens kontinuitet och förändringens förutsättningar*, s. 159-160, 170-171, 172.

⁶⁰ Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, *Diskriminering av romer i Sverige – Rapport från DO:s projekt åren 2002 och 2003 om åtgärder för att förebygga och motverka etnisk diskriminering av romer*, 2004, s. 39-40; Wigerfelt, Berit, "Anti-Gypsism in Sweden: Roma's and Travellers' Experiences of Bias-motivated Crime", s. 2; Lisinski, Stefan, "Staten fälls för romregister", *Dagens Nyheter*, 2016-06-10, <https://www.dn.se/nyheter/sverige/staten-falls-for-romregister/> (hämtad: 2017-12-22); Tronarp, Gustaf, "Staten fälls för romregister – tvingas betala skadestånd", *Aftonbladet*, 2016-06-23, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article22977412.ab> (2017-12-22); Orrenius, Niklas, "Över tusen barn med i olaglig kartläggning", *Dagens Nyheter*, 2013-09-23, <https://www.dn.se/nyheter/sverige/over-tusen-barn-med-i-olaglig-kartlaggning/> (2017-12-22).

⁶¹ Wigerfelt, Berit, "Anti-Gypsism in Sweden: Roma's and Travellers' Experiences of Bias-motivated Crime", s. 7.

4.2 Fri rörlighet och politisk utveckling i Sverige

4.2.1 EU-skepticism

Sveriges medlemskap i EU har inte varit en ren självklarhet genom åren. Inträdet 1994 röstades igenom trots en rejält splittrad opinion. Det manifesterades inte minst under EMU-valet 2003 då 56 procent av väljarna röstade nej till Euron och den hätska debatt som pågick under valkampanjen.⁶² Skepticismen sägs ligga vid den svenska neutralitets-traditionen som infördes under efterkrigstiden där Sverige haft en officiellt alliansfri hållning i internationell politik.⁶³ Enligt Torbjörn Nilsson är det främst den svenska traditionen av en starkt utformad nationalstatlig välfärd där besluten tagits i riksdag och regering som ligger till grund för skepticismen. Detta har utvecklat en nationell självbild av att svenska system har varit mer ambitiösa, rättvisare och effektivare än andra länders system.⁶⁴ Kombinationen mellan alliansfriheten och den starka välfärdsstaten har skapat ett drag av självförhärligande och en syn på Sverige som ett unikt land som står för en *lyckosam medelväg*. Detta har skapat en kritisk syn på utomstående inverkan.⁶⁵

4.2.2 Utvidgning av unionen

År 2001 var Sverige ordförandeland i EU och det sågs av den dåvarande socialdemokratiska regeringen som en möjlighet att förändra den skeptiska inställningen till unionen. En av de viktigaste frågorna var den framtida utvidgningen av unionen och inkludering av nya medlemsstater. Sverige ställde sig bland de som ville ha en snabb utvidgning.⁶⁶

EU utvidgades 2004 från 15 till 25 medlemsstater, där länder som Polen, Malta och Ungern gick med. De flesta av EU-15 staterna införde så kallade övergångsregler under 7 år som reglerade arbetskraftsinvandringen från de nya medlemsstaterna. Endast Sve-

⁶² Nilsson, Torbjörn, *Hundra år av svensk politik*, Gleerups utbildning, Malmö, 2009, s. 138-139; Hedenborg, Susanna och Kvarnström, Lars, *Det svenska samhället 1720-2010 – Böndernas och arbetarnas tid*, Studentlitteratur, Lund, fjärde upplagan, 2013, s. 313; Möller, Tommy, *Svensk politisk historia*, s. 258

⁶³ Hadenius, Stig, *Modern svensk politisk historia – Konflikt och samförstånd*, Hjalmarson & Högberg, Stockholm, sjätte upplagan, 2003, s. 218-219.

⁶⁴ Nilsson, Torbjörn, *Hundra år av svensk politik*, s. 146.

⁶⁵ Möller, Tommy, *Svensk politisk historia – Strid och samverkan under tvåhundra år*, Studentlitteratur, Lund, 2015, s. 26.

⁶⁶ Hadenius, Stig, *Modern svensk politisk historia – Konflikt och samförstånd*, s. 232.

rige, Storbritannien och Irland var de som avstod sådana regler.⁶⁷ Den socialdemokratiska regeringen ville dock införa sådana och statsminister Göran Persson varnade svenska folket med att säga, ”Fri rörlighet för arbetskraft vill vi ha, men inte social turism. Där får vi inte vara naiva”.⁶⁸

Socialdemokraterna var inte ensamma om att vilja införa vissa restriktioner. Folkpartiet och Moderaterna hade själva egna förslag men kunde inte komma överens.⁶⁹ Övergångsregler fick därmed inte stöd i riksdagen och det blev ett nej.⁷⁰ Persson anklagades för att förespråka en välfärdsnationalism och debatten i riksdagen kom mycket att centrera kring nej-sidans argument om EU-medborgares lika rättigheter.⁷¹

Inför EU:s utvidgning 2007 hade Sverige en borgerlig regering och i riksdagen var det inga partier som var för övergångsregler.⁷² Sverige var tillsammans med Finland de enda i EU som röstade för utvidgning utan restriktioner.⁷³

Den positiva hållningen som de flesta svenska partier har generellt för fri rörlighet inom EU handlar enligt Spehar och Berg om att det är en förväntad arbetskraftsinvandring. EU-medborgare förutsätts därmed som grupp att vara arbetsdugliga migranter som erbjuder Sverige ett värde av arbetskraft.⁷⁴

⁶⁷ Elsner, Benjamin, ”Emigration and Wages: The EU enlargement experiment”, *Journal of International Economics*, Vol. 91 No. 1, 2013, s. 154; Engbergesen, Godfried, et al, ”Working out a way from East to West: EU enlargement and labour migration from Central and Eastern Europe”, i *A Continent Moving West? EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* [red.] Black, Richard, et al, Amsterdam University Press, 2010, e-bok, s. 10.

⁶⁸ Larsson, Lars, ”Göran Persson orolig för social turism”, *Aftonbladet*, 2003-11-21, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article10413929.ab> (hämtad 2017-12-26)

⁶⁹ Berg, Linda och Spehar, Andrea, ”Swimming against the tide: Why Sweden supports increased labour mobility within and from outside of EU”, *Policy Studies*, Vol. 34 No. 2, 2013, s. 150.

⁷⁰ Sveriges riksdag, ”Särskilda regler under en övergångsperiod för arbetstagare från EU:s nya medlemsstater”, *Sveriges Riksdag*, 2018, <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/sarskilda-regler--under--en--overgangsperiod-GR01SFU15> (hämtad 2018-01-03)

⁷¹ Berg, Linda, ”Swimming against the tide: Why Sweden supports increased labour mobility within and from outside of EU”, s. 149.

⁷² *Sveriges Riksdag*, ”Debatt om förslag: Bulgariens och Rumäniens EU-anslutning (UU19)”, *Sveriges Riksdag*, 2006-05-09, <https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/bulgariens-och-rumaniens-anslutning-till-GT01UU19>, (hämtad 2017-12-22); Hedenborg, Susanna, *Det svenska samhället 1720-2010 – Böndernas och arbetarnas tid*, s. 313.

⁷³ Berg, Linda, ”Swimming against the tide: Why Sweden supports increased labour mobility within and from outside of EU”, s. 142-143.

⁷⁴ *Ibid.*, s. 150, 154-155, 157.

4.2.3 Utsatta EU-medborgare i Sverige

När den ekonomiska krisen slog ner 2008 drabbades Sverige och EU hårt. Sverige såg sin BNP sjunka till de lägsta nivåerna sedan 1931 och arbetslösheten var uppe i 8 procent.⁷⁵ Trots det behöll Sverige sin liberala hållning och lyfte aldrig frågan om restriktioner av den fria rörligheten. Andra länder drabbades hårdare av krisen och de rumäner och bulgarer som efter utvidgningen flyttat till länder som Spanien, Italien och Grekland blev snabbt av med sina arbeten.⁷⁶ Många lämnade då dessa länder för att istället söka sig till Sverige. Dessvärre har flertalet hamnat i akut hemlöshet och de försörjer sig genom exempelvis bärplockning eller genom att be om pengar på gatan. För de flesta finns inga boendialternativ att hitta och många sover i bilar, tält, husvagnar eller hopsnickrade temporära boenden.⁷⁷ De senaste kartläggningarna från 2015 och 2016 visar att det lever omkring 4700 EU-medborgare i utsatthet i Sverige.⁷⁸

Hur deras situation skall hanteras har varit under het debatt sedan några år. Inte minst invandringsfientliga partiet Sverigedemokraternas kampanj mot gruppen. 2015 ledde deras tunnelbanekampanjer till stora protester i Stockholm där affischer revs ner.⁷⁹ 2010 framkom det att Stockholmspolisen systematiskt avvisat utländska romer från Sverige på grunderna av tiggeri. Då tiggeri inte är olagligt handlade debatten snabbt om diskriminering. Dåvarande migrationsminister Tobias Billström försvarade dock polisens agerande

⁷⁵ Statistiska Centralbyrån, "Arbetslösheten tog fart under finanskrisen", SCB, <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetslosheten/>, (hämtad 2017-12-22). ; Statistiska Centralbyrån, "Rekordår och kriser - så har BNP ökar och minskat", SCB, <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/bnp---bruttonationalprodukten/>, (hämtad 2017-12-22).

⁷⁶ Engbergsen, Godfried, et al, "Working out a way from East to West: EU enlargement and labour migration from Central and Eastern Europe", s. 11, 17; Markova, Eugenia, "Optimising migration effects: A perspective from Bulgaria", i *A Continent Moving West? EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* [red.] Black, Richard, et al, Amsterdam University Press, 2010, s. 214.

⁷⁷ SOU 2016:6, s. 7, 22-23; Mesic, Nedzad och Woolfson, Charles, "Roma berry pickers in Sweden: economic crisis and new contingents of the austeriat", *Transfer – European Review of Labour and Research*, Vol. 21 No. 1, 2015, s. 39-41.

⁷⁸ SOU 2016:6, s. 20, 23; Olsson, Jonas, "Ingen minskning av antalet tiggande EU-migranter", *Sveriges Television*, 2016-04-14, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ingen-minskning-av-antalet-tiggande-eu-migranter>, (hämtad 2018-02-21).

⁷⁹ Möller, Tommy, *Svensk politisk historia*, s. 293-295; Nyman, Emelie, "SD:s nya pr-trick – ber om ursäkt för tiggare", Svenska Dagbladet, 2015-08-17, <https://www.svd.se/sl-sager-nej-till-ny-kampanj-i-tak/om/sds-sl-reklam>, (hämtad: 2018-02-21); P4 Radio Stockholm, "SL nedringt efter SD:s valkampanj i tunnelbanan", *Sveriges Radio*, 2014-05-13, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=5860972>, (hämtad: 2018-02-21); Sveriges Radio, "1000 demonstrate against SD posters", *Sveriges Radio*, 2015-08-04, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6225673>, (hämtad 2018-02-21).

genom att hävda att tiggeri inte är en rimlig försörjning.⁸⁰ Justitieombudsmannen bedömde senare polisens handlande som felaktigt och utan stöd i utlänningslagen.⁸¹ Under flera månader 2015 blev Sorgenfri i Malmö en symbolisk debatt för hur utsatta EU-medborgare skulle kunna avhysas från privat och offentlig mark som de bosatt sig på. Efter flera månader av beslut och överklaganden revs bopplatsen och över hundra personer tvångsflyttades därifrån.⁸²

2015 tillsatte den nyvalda rödgröna regeringen Martin Valfridsson som nationell samordnare för utsatta EU-medborgare. Året efter kom han med en utredning där likhetsprincipen inför lagen betonades vad gäller bosättning och där Valfridsson tillsammans med regeringen avrådde svenska folket från att ge pengar till gruppen utan istället sponsra civilsamhället. Samma år undertecknades samarbetsavtal med Bulgarien vilket hade gjorts året innan med Rumänien.⁸³

⁸⁰ Selling, Jan, *Svensk antiziganism – Fördomens kontinuitet och förändringens förutsättningar*, s. 176; Sveriges Radio, "Romer utvisas från Sverige trots EU-lag", *Sveriges Radio*, 2017-10-16, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3886894>, (hämtad 2018-01-11).

⁸¹ Sveriges Radio, "Allianspartier skeptiska till avvisning av romer", *Sveriges Radio*, 2017-10-16, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3926747>, (hämtad 2018-01-11); Svärd, William, "Polisen JO-anmälde för avvisning av romer", *Aftonbladet*, 2017-09-06, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article12468325.ab>, (hämtad 2018-01-13); JO-beslut 6340-2010 (2011-06-28).

⁸² Malmö Stad, "Sorgenfriläget, Brännaren 19", *Malmö Stad*, 2017-09-08, <https://malmo.se/Bo-bygga--miljo/Boende--narmiljo/Miljo---halsoskyddstillsyn/Aktuella-tillsynsarenden/Sorgenfrilagret.html>, (hämtad 2018-01-10); Karlsson, Johanna, "Läget i Sorgenfri – ödetomten som blev Sveriges största slum", *Expressen*, 2015-12-03, <https://www.expressen.se/nyheter/longread/darfor-kommer-tiggarna/sv/lagret-i-sorgenfri--odetomten-som-blev-sveriges-storsta-slum/>, (hämtad 2018-01-21); Al Jazeera, "Swedish police raid Roma camp, evict over 100", *Al Jazeera America*, 2015-11-03, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/11/3/swedish-police-raid-roma-camp-evict-over-100.html>, (hämtad 2018-01-21); Majlard, Jan, "Protester mot tömning av migrantläger", *Svenska Dagbladet*, 2015-11-03, <https://www.svd.se/polisinsats-inledd-mot-migrantlager>, (hämtad 2018-01-22).

⁸³ SOU 2016:6, s. 62-67; Horvatovic, Iva, "Tiggeriutredning: "Ge inte pengar i muggen"", *Sveriges Television*, 2016-02-01, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tiggeriutredningen-presenteras>, (hämtad 2018-01-18); Regeringskansliet, "Att bekämpa utsatthet och tiggeri - ingen ska behöva tigga"; *Regeringskansliet*, 2015-06-24, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/06/att-bekampa-utsatthet-och-tiggeri/>, (hämtad 2018-01-20); Regeringskansliet, "Samarbetsavtal undertecknat mellan Sverige och Rumänien", *Regeringskansliet*, 2015-06-05, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/06/samarbetsavtal-undertecknat-mellan-sverige-och-rumanien/>, (hämtad 2018-05-28); Regeringskansliet, "Samarbetsavtal för sociala välfärdsfrågor undertecknat mellan Sverige och Bulgarien", *Regeringskansliet*, 2016-02-05, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/02/samarbetsavtal-for-sociala-valfardsfragor-undertecknat-mellan-sverige-och-bulgarien/>, (hämtad 2018-05-28).

5 Analys och diskussion

I det här kapitlet kommer jag både analysera materialet och föra en diskussion av resultatet. Det innebär att analys och diskussion inte är separerat indelat i två olika kapitel utan analysen efterföljs av diskussion genom samtliga delkapitel. Uppsatsen avslutas sedan med en avslutande diskussion där jag sammanfattar undersökningen och resultatet samt diskuterar framtida forskning. Analysen och diskussionen är indelad i flera delkapitel utefter centrala teman som hämtats ur primärmaterialet.

5.1 Tiggeriet

Det mest centrala och övergripande temat för artiklarna är *tiggeriet*. Tiggeriet enligt skribenterna inbegriper inte bara själva handlingen i att be människor om pengar och hjälp. Det är ett fenomen mycket mer än en handling. Tiggeriet används i de flesta artiklar som ett samlingsbegrepp som också inbegriper eller sammanfaller med kriminella element, nedskräpning, utsatthet och oordning. ”I våras visade en norsk motsvarighet till Uppdrag granskning, NRK:s Brennpunkt (18/4), att kriminella nätverk dominerar tiggarmiljön.”⁸⁴

Utsatta EU-medborgare benämns i artiklarna främst som *tiggare*.⁸⁵ Även när själva handlingen att tigga ej förekommer i texten benämns gruppen som tiggare. När inte det begreppet förekommer, används istället *tiggande EU-migranter* eller *tiggande romer*. ”Tiggande EU-migranter hör till vår tids mest utsatta.”⁸⁶ och ”För varje dag som går utan att våra folkvalda tar tag i problemet växer förnedringen. För de tiggande romerna. För oss. För våra barn.”⁸⁷ I andra artiklar som inte använder sig av begreppet tiggare används

⁸⁴ Arpi, Ivar, ”Låt inte tiggeriet normaliseras”, *Svenska Dagbladet*, 2017-09-05 <https://www.svd.se/lat-inte-tiggeriet-normaliseras>, (hämtad 2018-01-09).

⁸⁵ I 19 av 24 artiklar och sammanlagt 73 gånger benämns utsatta EU-medborgare som *tiggare*.

⁸⁶ Dagens Nyheter, ”Rätt att riva kåkstäderna”, *Dagens Nyheter*, 2017-02-26 <https://www.dn.se/ledare/huvudledare/ratt-att-riva-kakstaderna/>, (hämtad 2018-01-09).

⁸⁷ Gudmundsson, Per, ”Tiggeri front för stölder, knark och prostitution”, *Svenska Dagbladet*, 2017-04-20, <https://www.svd.se/tiggeri-front-for-stolder-knark-och-prostitution> (hämtad 2018-01-09).

istället *romer* eller *EU-migranter*. Oavsett vilka begrepp som används behandlar samtliga artiklar fenomenet som betecknas som tiggeriet.

Som klargjorts tidigare i uppsatsen är majoriteten av de utsatta EU-medborgarna som befinner sig i Sverige romer från Bulgarien och Rumänien.⁸⁸ Skribenterna visar också på att de är medvetna om det faktumet.

Under rubriken 'Att bekämpa utsatthet och tiggeri - ingen ska behöva tigga' presenterade regeringen i går något som de kallade ett åtgärds paket för utsatta EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige. Det vill säga rumänska romer som tigger.⁸⁹

Expressens skribenter är de som avviker från mängden. Inte en enda av *Expressens* skribenter skriver ut *romer* i sina artiklar. Istället betecknar de främst gruppen som EU-migranter eller tiggare.

De genomgående konnotationerna av tiggeriet som ett fenomen och direkt kopplat till gruppen reproducerar stereotypa föreställningar av romer som tiggare och icke-arbetsföra. Även om denna stereotypisering inte är medveten beskriver de en situation där romer kommer till Sverige, inte bara med sin utsatthet, utan främst tar de med sig tiggeriet hit. Tiggeriet som begrepp är en del av en andrefieringen som gör skillnad på vilka det är som tigger, *den andre*, och vilka som tvingas bemöta det, *oss*. Mellin beskriver det väldigt tydligt i en av sina artiklar.

Det är lätt att förstå den irritation, den frustration och den känsla av hopplöshet som det utbredda tiggeriet i Sverige sprider. Många tiggare sitter i vägen, man vet inte hur man på bästa sätt ska hjälpa de stackars människorna som i ur och skur sitter med sin mugg och ber om pengar. Hela situationen känns hopplös.⁹⁰

Det är ett citat som visar på andrefieringen av utsatta EU-medborgare. Gruppen beskrivs som ett hinder för svenskars vardag då de ställer till problem för *våra* känsloliv. Hon belyser utsattheten gruppen befinner sig i men utifrån ett vi och dem perspektiv. Tiggeri-

⁸⁸ Djuve, Anne Britt, "When Poverty Meets Affluence – Migrants from Romania on the streets of the Scandinavian capitals", s. 11-12; SOU 2016:6, s. 20.

⁸⁹ Mellin, Lena, "Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet", *Aftonbladet*, 2015-06-24, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/lenamellin/article21019750.ab>, (hämtad 2018-01-10).

⁹⁰ Mellin, Lena, "Förbud mot tiggeri löser inga problem", *Aftonbladet*, 2017-10-13, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/n5Qda/forbud-mot-tiggeri-loser-inga-problem>, (hämtad 2018-01-09).

ets utbredning sägs också sprida en känsla av hopplöshet i Sverige vilket förmedlar en alarmerande bild av en allt mer akut och allvarlig situationen.

Det finns historiska antiziganistiska stereotyper som sammankopplar romer med tiggeri, eller idén om lösdriveri som det hette i svensk lagstiftning under flera decennier. Dessa har skapat en rasistisk föreställning om att romer saknar samma arbetsvilja som majoritetssamhället och därmed inte tar vanliga arbeten. Tydligast blir den stereotypa kopplingen mellan romer och tiggeri då Lönnqvist, med viss medvetenhet kring diskrimineringen i hemländerna, skriver att tiggeriet är en stor del av den romska kulturen. Han skriver först att det faktum att det finns romer som har arbete tyder på att romer inte är predestinerade till att tigga. Lönnqvist menar dock att det faktum att så många romer tigger, i sig är ett tecken på hur tiggeriet är en del av den romska kulturen.

Samtidigt går det inte att komma ifrån att det finns många fattiga och diskriminerade människor i Europa, men ingen grupp väljer tiggeriet i samma utsträckning som romerna. 'Romer väljer tiggaryrket därför att det för dem är lönsammare än andra alternativ, samtidigt som tiggeri passar ihop med romernas livsfilosofi och livsstil', skriver Emirov. Den romska kulturen har präglats av en distansering till majoritetssamhället, en nomadisk livsstil och ett sätt att leva för dagen där fattigdom (och därmed tiggeri) inte är något konstigt.⁹¹

Det är enligt Lönnqvist en distansering och nomadisk livsstil som gör att tiggeriet och fattigdomen är någonting som främst förekommer bland romer. Det reproducerar bilden av att det finns någonting inom romers kultur som är ett problem. Deras sätt att leva är främsta anledningen till att de lever i fattigdom och inte den diskriminering de tvingas leva under. Även Arpi skriver "Dessutom har den romska kulturen under hundratals år präglats av ett kringflackande liv som inneburit en distans till Europas bofasta majoritetskulturer."⁹² Det skribenterna gör här är att genom antiziganistiska och stereotypa generaliseringar ge en förklaring till varför utsatta EU-medborgare befinner sig i Sverige. Som tidigare i historien beskrivs romer som kringresande nomader, som inte vill eller är förmögna till att arbeta utan försörjer sig på sådant som *vi* med *våra* värderingar anser ovärdigt men som *dem* upplever som helt normalt. Det resulterar i att gruppen ses som kultu-

⁹¹ Lönnqvist, Jonatan, "Tiggarna har ett eget ansvar", *Svenska Dagbladet*, 2016-04-15, <https://www.svd.se/tiggarna-har-ett-eget-ansvar>, (hämtad 2018-01-09).

⁹² Arpi, Ivar, "Låt inte tiggeriet normaliseras", 2017-09-05.

rellt avvikande och inte knutna till det svenska samhällets konventionella normer och värderingar. Den här andrefieringen leder till att gruppens främlingskap upplevs som stort. Det förstärker sedan bilden av problemet som hopplöst och inget som det svenska samhället kan ta ansvar över. För ”(...) hur hjälper man någon som inte vill bli hjälpt?”⁹³

Att påstå att tiggeri är en del av romsk kultur eller någonting som romer specifikt ägnar sig åt är ingenting som endast är förekommande i den svenska kontexten. Föreställningen om romers oförmåga till arbete finns över hela Europa. Det får diskriminerande konsekvenser på arbetsplatser som exempel från Ostrava⁹⁴, eller i domstolsbeslut som i exempel från Italien där tiggeriet som en del av romsk kultur använts som argument vid avgörande domslut.⁹⁵ Ruggiu menar att det är en felaktig bild av situationen, det är inte romers kultur som gör att romer tigger utan det beror på konsekvensen av ekonomiska förhållanden. Romer precis som andra utsatta grupper väljer att tigga på grund av att den ekonomiska situationen kräver det.⁹⁶ Denna ekonomiska situation grundas i det som Thornton diskuterar, att romer sedan lång tid tillbaka har systematiskt exkluderats från någon form av jämlik politisk, ekonomisk eller social status i förhållande till europeiska majoritetssamhällen.⁹⁷

De diskriminerande strukturerna i Europa förminsкас därmed till att bli en fråga om kultur. Ur ett voluntaristiskt perspektiv anses gruppen själva bära ansvar för hur situationen ser ut i Sverige. ”Diskriminering mot romer ska bekämpas, men de romer som väljer tiggeriet har också ett eget ansvar.”⁹⁸ Citatet kan utan kontext framstå som en vilja att inkludera aktörskap i diskussionen, men istället reproduceras den antiziganistiska bilden av romer som hellre väljer tiggeri än arbete.

Framförallt ses tiggeriet som någonting som inkräktar. Det är ett fenomen som inte anses höra hemma i det svenska samhället. Det är utsatta EU-medborgare som för med sig problemet från sina hemländer eller genom sin romska kultur. Det spelar ingen roll att den akuta hemlösheten i Sverige idag är högre än 2011 enligt Socialstyrelsens rapporte-

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Cernusakova, Barbora, “Roma: the invisible workforce of Ostrava”, *Race & Class*, Vol. 58 No. 4, 2017, s. 98-99, 101-104.

⁹⁵ Ruggiu, Ilenia, ”Is begging a Roma cultural practice?: Answers from the Italian legal system and anthropology”, *Liverpool University Press*, Vol. 26 No. 1, 2016, s. 31-32.

⁹⁶ Ibid., s. 35-36, 40, 45.

⁹⁷ Thornton, Gabriela Marin, ”The Outsiders: Power Differentials Between Roma and Non-Roma in Europe”, s. 107.

⁹⁸ Lönnqvist, Jonatan, ”Tiggarna har ett eget ansvar”, 2016-04-15.

ringar.⁹⁹ Det är de utsatta EU-medborgarna och tiggeriet de för med sig som pekas ut som problem, inte hemlöshet i sig. I nästkommande avsnitt diskuteras ytterligare vad i tiggeriet som är problem för skribenterna och vilka som främst drabbas av det.

5.2 Sanitära problem

Utsatta EU-medborgare anses ta med sig *tiggeriet* till Sverige och enligt ledarskribenterna innebär det att flera oönskade problem medföljer. Det innefattar inte bara en utsatt livssituation för gruppen, utan ”Tiggeriet leder till problem även för samhället.”¹⁰⁰ Det är illegala bosättningar, nedskräpning, människohandel och andra kriminella element som gruppen står ansvariga och faller offer för.

Mellin på *Aftonbladet* skriver hur bosättningarna är ett ohållbart problem för samhällsordningen. ”Det finns omkring 300 sådana bosättningar i dag och förutom att de är en sanitär härdsmälta är de också ett sår på samhällskroppen. Ingen ska behöva bo så.”¹⁰¹ Hon använder sig av ett livligt och dramatiskt språkbruk vilket förmedlar en bild av en rådande samhällssituation som är farlig, hotfull och akut. Den stora majoriteten av skribenterna håller med om hennes beskrivning. Utsatta EU-medborgares sätt att leva på anses ohållbart. Boplatser som Sorgenfri i Malmö beskrivs som platser ingen människa är värd att leva på. ”Den sanitära situationen var ohållbar. Brandrisken bedömdes som mycket stor. Förutom skräp och avföring kring lägret finns också miljögifter i marken som måste saneras. Det är ingen människovärdig boplatser.”¹⁰² Flera skribenter använder begreppet *kåkstäder* för att beskriva vad det är för typ av boplatser som har växt fram.¹⁰³ ”Vi ska inte acceptera växande kåkstäder.”¹⁰⁴ skriver Helmersson på *DN* och menar att det är farligt för hela samhället att låta sådana läger växa fram.

⁹⁹ Socialstyrelsen, *Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär*, 2017, s. 18.

¹⁰⁰ Expressen, ”Tiggeriet måste upphöra, Löfven”, *Expressen*, 2016-10-06, <https://www.expressen.se/ledare/tiggeriet-maste-upphora-lofven/>, (hämtad 2018-01-09).

¹⁰¹ Mellin, Lena, ”Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet”, 2015-06-24.

¹⁰² Dagens Nyheter, ”Rätt att riva lägret”, *Dagens Nyheter*, 2015-11-01 <https://www.dn.se/ledare/huvudledare/ratt-att-riva-lagret/>, (hämtad 2018-01-09).

¹⁰³ Ibid.; Lindberg, Anders, ”Även tiggare har små barn”, 2016-02-01; *Dagens Nyheter*, ”Rätt att riva kåkstäderna”, 2017-02-26; Mellin, Lena, ”Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet”, 2015-06-24.

¹⁰⁴ Helmersson, Erik, ”Rätt ingripa mot svenska kåkstäder”, *Dagens Nyheter*, 2016-05-26, <https://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-ratt-ingripa-mot-svenska-kakstader/>, (hämtad 2018-01-09).

Att definiera utsatta EU-medborgares bosättningar som kåkstäder, får en som läsare att tänka på länder där extrem fattigdom är förekommande i betydligt större skala. I Sverige anses den typen av fattigdom vara bortarbetad genom upprättandet av välfärdsstaten. ”Varje verklig lösning måste istället handla om att lyfta människor ur fattigdom. Det gällde i Sverige på 60- och 70-talen och det gäller i Rumänien och Bulgarien i dag.”¹⁰⁵ Det skapar en bild av utsattheten som avlägsen och för Sverige redan avklarad. De rumänska och bulgariska medborgarna inkräktar istället den svenska samhällsordningen genom att flytta fattigdomen och utsattheten från sina hemländer till Sverige.

Expressens och *Svds* ledarskribenter förstärker bilden ytterligare och utmålar utsatta EU-medborgare som ett allvarligt sanitärt problem i sina artiklar. I sättet att beskriva situationen får de gruppen att framstå som ociviliserade, respektlösa och irrationella. De menar att resultatet av att utsatta EU-medborgare lever i Sverige hotar svenska medborgares hälsa samt samhällsordningen. Gudmundsson skriver hur hans barn har tvingats bort från bostadsområdets lekparker på grund av att romska tiggare har ”(...) kissat och bajsat i kojorna”.¹⁰⁶ Abramowicz och Erfors skriver om ”(...) förslumningen av svenska städer.”¹⁰⁷ och hur svenska medborgare tvingas möta ”Bajs i parker och på skolgårdar.”¹⁰⁸ samt ”(...) bajshögar på gator och torg (...)”.¹⁰⁹ Återkommande exempel bland skribenterna är den sverigefinska skolan i Stockholm där personalen beskrivs möta nedskräpning och avföring som de varje morgon tvingas städa upp. För omgivningen beskrivs det här som ett mycket farligt hälsoproblem. Gator uppges desinficeras för miljontals kronor i syfte att förhindra sjukdomar från att spridas. ”De som utför uppgiften behöver därför vaccinerats mot en rad olika sjukdomar.”¹¹⁰

I ovanstående artiklar framstår utsatta EU-medborgare som miljöfarliga och mycket påfrestande för samhället. De anses hota människors hälsa och svenska kommuner tvingas betala miljoner för sanering så att inte sjukdomar riskerar att spridas. De svenska medborgarna får bära konsekvenserna när utsatta EU-medborgare tillåts leva så här när

¹⁰⁵ Lindberg, Anders, ”Rika vill slippa se fattiga på gatorna”, *Aftonbladet*, 2017-09-06, <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/yPKEJ/rika-vill-slipa-se-fattiga-pa-gatorna>, (hämtad 2018-01-09).

¹⁰⁶ Gudmundsson, Per, ”Lekplatsen stank av tiggarnas avföring”, 2016-04-10.

¹⁰⁷ Abramowicz, Naomi, ”Därför har jag ändrat mig i tiggerifrågan”, *Expressen*, 2017-10-05, <https://www.expressen.se/ledare/naomi-abramowicz/-darfor-har-jag-andrat-mig-i-tiggerifragan/>, (hämtad 2018-01-09).

¹⁰⁸ Ibid.

¹⁰⁹ Erfors, Eric, ”Avföring mitt i stan – politikerna blundar”, *Expressen*, 2015-06-15, <https://www.expressen.se/ledare/eric-erfors/avforing-mitt-i-stan--politikerna-blundar/>, (hämtad 2018-01-10).

¹¹⁰ Abramowicz, Naomi, ”Därför har jag ändrat mig i tiggerifrågan”, 2017-10-05.

de är i Sverige. De beskrivs utföra sina kroppsliga behov på de mest respektlösa vis, där barn liksom vuxna utsätts för nedskräpningen i skolan, på lekplatser och gator. Svenskar beskrivs belastas i sina liv, de frånhålls det offentliga rummet och saneringspersonal uppges behöva vaccineras för att inte riskera smittas av sjukdomar i sitt arbete. Människor beskrivs ta omvägar för att slippa se dem och en känsla av skam beskrivs finna sig bland de svenska invånarna. Det dras en skarp linje mellan *oss* och *dem* vad gäller moraliska värderingar. Beskrivningen av deras sätt att leva på anses gå emot det svenska samhällets värderingar vars konsekvenser svenska medborgare sedan tvingas leva med. Gruppens närvaro hotar därför allmänhetens hälsa, välmående och säkerhet.

Ingen av ledarskribenterna problematiserar tillgängligheten till rinnande vatten i Sverige. Rinnande vatten som en mänsklig rättighet är ingenting som berörs oavsett vilken ledarsida man läser. Mellin nämner kort att det minsta man kan göra är att ställa fram bajamajor, men annars är det tomt på sanitära rättigheter.¹¹¹ Raoul Wallenberginstitutet har rapporterat att det råder en akut brist på sanitära rättigheter för den här gruppen. Tillgången till rinnande vatten är annars generellt mycket hög i Sverige, men för personer som lever i akut hemlöshet och som inte har tillgång till härbärg är möjligheten att få tag på rinnande vatten näst intill obefintlig. Vatten som mänsklig rättighet är viktig för möjligheten till att dricka, laga mat och sköta sin hygien.¹¹² Härbärgena som finns tillgängliga i Sverige räcker inte till och i de flesta fall får man som hemlös endast bo under en mycket begränsad tid, vilket gör att boendalternativen för utsatta EU-medborgare är mycket få.¹¹³

Tillsammans med ett historiskt perspektiv av romers historia i Sverige går det också att förstå hur skribenternas artiklar är en del av konstruktionen av romers främlingskap genom diskriminering och stereotypisering. Romer har under historien systematiskt frånhållits rätten till vatten och boende av myndigheter i Sverige. När svenska kommuner försökte förhindra romer från att bosätta sig under 1900-talet vägrades de också tillgång till elektricitet och vatten. Vilket gjorde att de hade svårt att laga mat, få tillgång till

¹¹¹ Mellin, Lena, "Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet", 2015-06-24.

¹¹² Davis, Martha F. och Ryan, Natasha, "Inconvenient Human Rights: Access to Water and Sanitation in Sweden's Informal Roma Settlements", *Raoul Wallenberg Institute*, 2016, s. 7-8; Davis, Martha F. och Ryan, Natasha, "Inconvenient Human Rights: Water and Sanitation in Sweden's Informal Roma Settlements", *Health and Human Rights Journal*, s. 64.

¹¹³ Hammarberg, Thomas, "Tiggarna och vårt ansvar – Vad som krävs för att de förtryckta och nödställda ska slippa vädja om våra allmosor", *Tankesmedjan Tiden*, Nr. 4 2017, s. 12-13.

dricksvatten och möjlighet att sköta hygien.¹¹⁴ Romer uppfattades och beskrevs då av myndigheterna som ett sanitärt och hygieniskt problem för samhället, vilket de också använde som argument till att avhysa dem från platser. Det är någonting som vi ser reproduceras än idag då myndigheter använder miljöskäl för att avhysa utsatta EU-medborgare.¹¹⁵

Genom att diskutera gruppens situation utan ett historiskt- och rättighetsperspektiv och samtidigt spela på antiziganistiska stereotyper av romer som ohygieniska och ociviliserade distanseras gruppen från majoritetssamhället. Skribenternas återkommande beskrivning av utsatta EU-medborgare som smutsiga och hälsofarliga genom ett narrativ som förmedlar avsmak och äckel konstruerar de en andrefiering som resulterar i en avhumanisering och ett starkt främlingskap. Istället för en diskussion kring rättigheter porträtteras gruppen på ett sätt som resulterar i en avhumanisering där romer ses som underlägsna och placeras utanför gränserna av vad som anses konstituera samhällets moral, regler och lagar.¹¹⁶ Detta tar sig i uttryck genom allt från mer subtila former av stereotypisering till att jämföra gruppen med djur. Tydligaste exemplet på avhumaniseringen och andrefieringen finns hos Erfors på *Expressen* när han svarar på sin egen fråga om det handlar om ”Ansvarslösa hundägare? Nej, det är mänskliga fekalier.”¹¹⁷ Gruppens beteende likställs i det här exemplet med hundars. Att romer likställs med djur är inte någonting unikt för just det här fallet. Det är någonting som är återkommande i det antiziganistiska narrativet och som fråntar romer sin mänsklighet.¹¹⁸

¹¹⁴ Davis, Martha F., “Inconvenient Human Rights: Water and Sanitation in Sweden’s Informal Roma Settlements”, s. 66-67; Davis, Martha F. och Ryan, Natasha, “Inconvenient Human Rights: Access to Water and Sanitation in Sweden’s Informal Roma Settlements”, RWI, s. 11.

¹¹⁵ Ibid., s. 11, 16-18.

¹¹⁶ Grosfoguel, Ramon, ”What is racism?”, *Journal of World-systems Research*, Vol. 22 No. 1, 2016, s. 10; Atiba Goff, Phillip, et al, ”Not Yet Human: Implicit Knowledge, Historical Dehumanization, and Contemporary Consequences”, *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 94 No. 2, 2008, s. 293; Dalsklev, Madeleine och Rönningsdalen Kunst, Jonas, ”The effect of disgust-eliciting media portrayals on outgroupdehumanization and support of deportation in a Norwegiansample”, *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 47, 2015, s. 29-30.

¹¹⁷ Erfors, Eric, ”Avföring mitt i stan – politikerna blundar”, 2015-06-15.

¹¹⁸ Rowe, Lottie och Goodman, Simon, “ ‘A stinky filthy race of people inbred with criminality’ A discourse analysis of prejudicial talk about Gypsies in discussion”, *Romani Studies*, Vol. 24 No. 1, 2014, s. 27; Dalsklev, Madeleine, ”The effect of disgust-eliciting media portrayals on outgroupdehumanization and support of deportation in a Norwegiansample”, s. 28-29.

5.3 Kriminalitet

Utsatta EU-medborgares bosättningar och den sanitära problematiken som föregående avsnitt behandlade är ett av de mer centrala teman i artiklarna. Även det här delkapitlet som diskuterar hur utsatta EU-medborgare associeras till kriminalitet och laglöshet kommer utgå delvis utifrån den diskussionen, men också frågan om organiserad brottslighet.

Många av bosättningarna som byggts upp är olovligt byggda. Det har skett på både privat och offentlig mark.¹¹⁹ I *DN* beskrivs det som att gruppen ockuperar och beslagtar privata markägor.¹²⁰ Sorgenfri i Malmö är det vanligaste av exemplen som ledarskribenterna använder. Helmersson skriver exempelvis hur bosättningen i Sorgenfri förutom att vara en hälsofara och en sanitär olägenhet för sin omgivning också "(...) bröt mot flera lagar (...)".¹²¹ Svenska markägares rättigheter beskrivs kränkas när gruppen ockuperar deras mark och bosätter sig där, vilket ytterligare förstärker bilden av utsatta EU-medborgare som en grupp som inkräktar på den svenska samhällsordningen.

Det är inte bara illegala bosättningar som anses vara problematiska och kriminella element associerade till gruppen. Det finns en "(...) brottslighet som följer tiggeriets spår i Sverige, som olagliga bosättningar, miljöbrott och trafficking."¹²² Människohandel och trafficking är kriminella element som på olika sätt i artiklarna kopplas samman med utsatta EU-medborgare. De flesta av skribenterna skriver utifrån utsattheten och att den möjliggör för organiserad brottslighet att exploatera gruppen i slavliknande förhållanden. "För trots att de flesta åker hit av egen fri vilja och tillsammans med familj eller bekanta, så förekommer – som den pågående rättegången visar – också människohandel och utpressning."¹²³ Förutom Schreiber är dock Lindberg på *Aftonbladet* den ende som pekar på att majoriteten av de som kommer till Sverige inte går att koppla samman med organiserad brottslighet.¹²⁴

¹¹⁹ SOU 2016:6, s. 23.

¹²⁰ Dagens Nyheter, "Rätt att riva kåkstäderna", 2017-02-26.

¹²¹ Helmersson, Erik, "Rätt ingripa mot svenska kåkstäder", 2016-05-26.

¹²² Expressen, "Rätt signaler om tiggeriet", 2016-08-20.

¹²³ Schreiber, Evelyn, "Bekämpa människohandel och tiggeri – inte fattiga människor", *Dagens Nyheter*, 2017-09-07, <https://www.dn.se/ledare/signerat/evelyn-schreiber-bekampa-manniskohandel-och-tiggeri-inte-fattiga-manniskor/?forceScript=1&variantType=large>, (hämtad 2018-01-09).

¹²⁴ Lindberg, Anders, "Skydda tiggare från brottslingar", *Aftonbladet*, 2015-12-02, <https://www.aftonbladet.se/article21873656.ab>, (hämtad 2018-01-09).

Andra skribenter som Gudmundsson och Arpi skriver att det rör sig om organiserad brottslighet och att "(...) kriminella nätverk dominerar tiggarmiljön."¹²⁵ Genom att referera till ett norskt tv-reportage från NRK vill de visa på hur kriminell verksamhet även är utbredd bland de som tigger i Sverige. "Bakom tiggarmuggarna uppenbaras en organiserad verksamhet som genererar mångmiljonbelopp genom narkotika, rån och prostitution."¹²⁶ Gudmundsson frågar sig avslutande "Finns det något skäl att tro att situationen i Sverige skulle vara helt annorlunda?"¹²⁷ Även om de andra skribenterna inte är lika tydliga med att helt koppla ihop den organiserade brottsligheten och gruppen, utan beskriver det mer utifrån de som faller offer för det, anspelar de på idén om kriminella nätverks utbredda närhet till gruppen. "Trots brunstämplandet sipprade historier om organisering och utnyttjande till slut fram (vilket inte betyder att allt tiggande är organiserat)."¹²⁸ Citatet hänvisar till den debatt som dominerat under flera år där framförallt Sverigedemokraterna länge hävdade att tiggeriet är helt organiserat av kriminella nätverk.

Människohandel och tvång av olika slag riktat mot utsatta EU-medborgare förekommer. Men som rapporter visar, går det inte att göra en generell koppling mellan människohandel och utsatta EU-medborgare. Majoriteten av de som befinner sig i Sverige är här för att söka sig ett arbete och en försörjning.¹²⁹ Resultatet av flera skribenters sätt att skriva på, när de inte tar med ovanstående faktum, är att en bild av utsatta EU-medborgare som en integrerad del av kriminella nätverk målas upp. Människohandeln som fenomen utpekas som ett specifikt problem som just drabbar och befinner sig inom denna grupp. Det förstärker bilden av att när utsatta EU-medborgare reser till Sverige gör de det med tiggeriet, vilket inkluderar människohandel, illegala bosättningar m.m. För att förstå hur det här påverkar främlingskapets karaktär behöver de stereotyper som reproduceras diskuteras.

Som uppvisats, dominerar narrativet i artiklarna av hur utsatta EU-medborgare utför eller utsätts för kriminella handlingar. Gruppen associeras till en kriminell miljö bestående av organiserad brottslighet, illegala bosättningar och nedskräpning. Den här le-

¹²⁵ Arpi, Ivar, "Låt inte tiggeriet normaliseras", 2017-09-05.

¹²⁶ Gudmundsson, Per, "Tiggeri front för stölder, knark och prostitution", 2017-04-20.

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Expressen, "Moderaterna på rätt väg i tiggerifrågan", *Expressen*, 2017-09-05, <https://www.expressen.se/ledare/moderaterna-pa-ratt-vag-i-tiggerifragan/>, (hämtad 2018-01-10).

¹²⁹ Länsstyrelsen Stockholm, Rapport 2014:10, *Utsatta EU-medborgare i Sverige – Lägesrapport ur ett människohandelperspektiv*, s. 9, 12, 37; SOU 2016:6, s. 72-73; Hammarberg, Thomas, "Tiggarna och vårt ansvar – Vad som krävs för att de förtryckta och nödställda ska slippa vädja om våra allmosor", s. 25.

dande tematiken av kriminalitet i artiklarna är problematisk då den ger gruppen avvikande kriminella karaktärsdrag som reproducerar stereotypisering av romer. Romer har genomgående i historien ansetts tätt knutna till kriminalitet och inom den antiziganistiska föreställningen också naturligt betingade till att begå brott.¹³⁰ Denna stereotypisering skapar en hotbild och en rädsla inför gruppens närvaro. Det förstärker därmed främlingskapets oönskade karaktär och utsatta EU-medborgare ses än mer som en belastning som skadar det svenska samhällets värderingar.

5.4 Likabehandlingsprincipen

I nationelle samordnarens SOU2016:6 finns en genomgående idé om att en likabehandlingsprincip måste gälla i arbetet med utsatta EU-medborgare och bosättningarna.¹³¹ Det är denna princip som flera av skribenterna refererar till och som skribenterna hos *DN*, *Expressen* och *SvD* anser vara någonting som utsatta EU-medborgare kringgår. Rättsordningen anses vara hotad och utgör något av de allvarligaste problemen för upprättandet av samhällsordningen. Enligt skribenterna råder det en situation där utsatta EU-medborgare inte får stå till svars för sina kriminella handlingar och att de snarare får fördelar gentemot svenska medborgarna. ”Sverige skall inte ha en lag för utsatta människor och en annan för icke utsatta och där ta större hänsyn för utlänningar än svenskar.”¹³²

Det är svenska myndigheters uppgift att tydligt visa *dem* att lagarna även gäller utsatta EU-medborgare i Sverige. ”Ordningsregler ska följas av myndigheterna men även EU-migranterna själva”.¹³³ Enligt Dahlberg står diskussionen mellan två ytterligheter där ena sidan menar att lagen gäller samma för alla mot en sida formad av en slags principlös humanism. Tiggeriet är ingenting som Sverige skall uppmuntra till genom särlösningar för en specifik grupp utan Sverige bör istället lägga vikt vid att vara principfasta.¹³⁴ Om

¹³⁰ Schneewius, Adina, ”If they really wanted to they would: The press discourse of integration of the European Roma, 1990-2006, *The International Communication Gazette*, Vol. 74 No. 7, 2012, s. 675.

¹³¹ SOU 2016:6, s. 62-68.

¹³² Dagens Nyheter, ”Rätt att riva lägret”, 2015-11-01.

¹³³ Dagens Nyheter, ”Samma regler för alla”, *Dagens Nyheter*, 2015-06-24

<https://www.dn.se/ledare/huvudledare/samma-regler-for-alla/>, (hämtad 2018-01-09).

¹³⁴ Dahlberg, Anna, ”Stefan Lövfén måste sluta tuga om tiggeriet”, *Expressen*, 2015-05-16

<https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/stefan-lofven-maste-sluta-tuga-om-tiggeriet/>, (hämtad 2018-01-10).

inte det sker riskerar det att hota den samhällsliga och rättsliga ordningen som har byggts upp i Sverige. ”Otillåtna bosättningar som inte kan rivas urholkar äganderätten. De har fränt på rättsmedvetandet. Att människor kan ta privat mark i anspråk och skräpa ned riskerar också att skada förtroendet för allemansrätten.”¹³⁵

Expressen sammanfattar väl hur likabehandlingsprincipen används i debatten samt visar på hur utsatta EU-medborgares främlingskap konstrueras. ”Sverige är ett högskatteland med stor tillit, både mellan människor och mellan medborgare och stat. En känsla av att oordningen ökar, samtidigt som de folkvalda står handfallna, undergräver den svenska modellen.”¹³⁶ De utsatta EU-medborgarna och deras bosättningar anses därmed hota tilliten till den svenska staten. Enligt Gudmundsson hotas även tilliten till hela den europeiska unionen av att tiggeriet tillåts förekomma i Sverige. ”(...) tiggeriet fortsätter att underminera allmänhetens tilltro till den fria rörligheten eller till EU som helhet.”¹³⁷

Utsatta EU-medborgarna beskrivs leva i en slags parallell värld skilt från oss andra i Sverige. Det är inte bara högertidningarnas ledarsidor som skriver om det parallella samhället. *Aftonbladets* Lindberg skriver om ett framväxande parallellt skuggsamhälle där utsatta EU-medborgare lever utanför den svenska välfärdsstaten. Han skriver ”Men vart skulle tiggarna egentligen ta vägen? Troligen ännu längre in i det skuggsamhälle som redan finns, in i brott, prostitution och svartarbete.”¹³⁸ och ”Sedan ett par år har en form av parallellt samhälle vuxit fram med boplatser för utsatta EU-migranter både i storstäderna och på mindre orter. Det är en ohållbar situation.”¹³⁹

Oavsett ideologisk hållning är de olika ledarskribenterna överens om att det under åren har byggts upp ett parallellt samhälle i Sverige där de utsatta EU-medborgarna befinner sig inom. Det får gruppen att bekräftas som en främling helt avlägsen majoritets-samhället, då de framställs leva i en helt åtskild värld trots att de fysiskt befinner sig i Sverige. I högertidningarna framstår de också leva i ett parallellt samhälle där de inte omfattas av samma rättsliga ordning som de svenska. Enligt *DN* är det en rättslöshet som har tillåtits breda ut sig vilket främst drabbar de svenska markägarna.¹⁴⁰ Det här sättet att

¹³⁵ Dagens Nyheter, ”Rätt att riva kåkstäderna”, 2017-02-26.

¹³⁶ *Expressen*, ”Moderaterna på rätt väg i tiggerifrågan”, 2017-09-05.

¹³⁷ Gudmundsson, Per, ”Tiggeriet är ett problem för hela EU”, *Svenska Dagbladet*, 2015-06-24, <https://www.svd.se/tiggeriet-ar-ett-problem-for-hela-eu/av/per-gudmundsson>, (hämtad 2018-01-09).

¹³⁸ Lindberg, Anders, ”Rika vill slippa se fattiga på gatorna”, 2017-09-06.

¹³⁹ Lindberg, Anders, ”Skydda tiggare från brottslingar”, 2015-12-02.

¹⁴⁰ Dagens Nyheter, ”Rätt att riva kåkstäderna”, 2017-02-26.

konstruera problematiken framställer romer som att de står över svensk lagstiftning. Det förstärker reproduceringen av den stereotypisering som historiskt sätt porträtterar romer som en grupp som lever helt separat från majoritetssamhället. Där de anses leva utanför det civiliserade samhället och dess lagar, normer och värderingar.¹⁴¹

Skribenterna förmedlar här en känsla av ett annalkande systemhaveri, där de juridiska instanserna i samhället inte längre klarar av att upprätta ordningen i samhället. Utsatta EU-medborgare framställs som en samling kriminella som på grund av sin fattigdom ursäktas lagen och därmed tillåts bete sig ociviliserat och kriminellt. Utsatta EU-medborgare anses vittra sönder samhällskontraktet genom att "(...) skita i lagen utan några samhällseliga motreaktioner (...)".¹⁴² Den här framställningen tar sitt fulla uttryck i en av Gudmundssons artiklar, "(...) fattigdom är ingen ursäkt för att använda barnens lekplats som toalett."¹⁴³ och han avslutar med "Barnen ska inte behöva ta skit för att vuxna flyr från ansvar."¹⁴⁴

5.5 Hatbrott och diskriminering

Ledarskribenterna är vida överens om att det råder diskriminering i hemländerna och att detta är ett stort problem som drabbar gruppen. Däremot är det knappt någon av ledarskribenterna som tar upp den diskriminering och antiziganism som förekommer i Sverige. Det är viktigt i analysen att inte bara ta upp det som skribenterna delar med sig av själva utan också det skribenterna väljer att inte skriva om. När skribenterna tar upp våld och övergrepp är det främst i samband med den organiserade brottslighetens utnyttjande, vilket är ett fenomen som direkt kopplas till gruppen i fråga. Våld där personer från majoritetssamhället istället står som förövare tas upp för diskussion i endast två artiklar.

¹⁴¹ Thornton, Gabriela Marin, "The Outsiders: Power Differentials Between Roma and Non-Roma in Europe", s. 115.

¹⁴² Erfors, Eric, "Avföring mitt i stan – politikerna blundar", 2015-06-15.

¹⁴³ Gudmundsson, Per, "Lekplatsen stank av tiggarnas avföring", 2016-04-10.

¹⁴⁴ Ibid.

Att frågan om tiggare både engagerar och provocerar är uppenbart. Stiftelsen Expo presenterade under onsdagen siffror som visar att det under de senaste arton månaderna inträffat minst 76 attacker mot EU-migranter i Sverige.¹⁷⁹

Mellan 2012–2016 gjordes 1132 anmälningar av antiziganistiska hatbrott till polisen.¹⁸⁰ Nästan inga av dessa anmälningar har i slutändan lett till åtal.¹⁸¹ Många utsatta EU-medborgare har vittnat om hur de ofta utsätts för kränkande handlingar men att de inte gör någon anmälan. Främst beror det på att de saknar förtroende för polisen och andra myndigheter då de av historiska och mer nutida skäl räds eventuella efterföljder den kontakten kan leda till. Därför går det att anta det förekommer ett betydande stort mörkertal, särskilt bland de som är romer.¹⁸² Det är ett mycket allvarligt problem men som inte får något direkt utrymme i den debatt som skribenterna för. Erforss använder sig istället av våldet mot utsatta EU-medborgare i syfte att klargöra ytterligare varför utsatta EU-medborgares nedskräpning är ett problem.

När kommun och stat sviker kan vi få en situation där människor börjar vilja 'ta saken i egna händer'. Vi har redan sett vedervärdiga exempel på fysiska attacker eller spottloskor på fattiga och utsatta tiggare.¹⁸³

När våldet riktat mot utsatta EU-medborgare diskuteras, är det inte utifrån att det är en rådande antiziganism eller rasism som är ett problem. Det är istället ett resultat av hur utsatta EU-medborgares bosättningar och nedskräpning har provocerat fram dessa handlingar ur människor. Det riktar tillbaka problemformuleringen till att fokusera på utsatta EU-medborgare själva och resultaten av deras närvaro i Sverige. Bilden av ett Sverige i oordning och en rådande rättslöshet förstärks ytterligare och det är deras närvaro som är orsaken.

¹⁷⁹ Dagens Nyheter, "Samma regler för alla", 2015-06-24.

¹⁸⁰ Brottsförebyggande Rådet, "Hatbrottsstatistik", BRÅ, 2017-12-13, <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistiska-undersokningar/hatbrottsstatistik.html>, (hämtad: 2018-05-16)

¹⁸¹ Kommissionen mot antiziganism, *Agera mot antiziganistiska hatbrott*, Kommissionen mot antiziganism, 2016 s. 5.

¹⁸² Ibid., s. 6-7; Lacatus, Tiberiu, *Studie om hatbrott och andra allvarliga kränkningar riktade mot utsatta romska EU-medborgare*, Kommissionen mot antiziganism, 2015, s. 7-10.

¹⁸³ Erforss, Eric, "Avföring mitt i stan – politikerna blundar", 2015-06-15.

Diskriminering är istället någonting skribenterna diskuterar när de vill förklara orsakerna till varför utsatta EU-medborgare kommer till Sverige. Det är i hemländerna som diskriminering råder och det är där utsatta EU-medborgare inte får sina rättigheter respekterade. Det är främst Rumänien som diskuteras och där beskrivs romer leva i "(...) apartheidliknande former (...)"¹⁸⁴ och det är "(...) ett land som länge behandlat sin romska minoritet som både andra- och tredjeklassens invånare."¹⁸⁵ Från Rumänien "(...) tog sig de utfattiga, diskriminerade romerna norrut i Europa och hamnade i de svenska gathörnen med en pappmugg från Seven Eleven."¹⁸⁶ Det är ett narrativ som består av diskriminering i hemländerna och på grund av den reser de till Sverige och vi drabbas i sin tur av den utsattheten och andra problem som de skapar när de kommer hit. Förutom i en av *DN*:s artiklar¹⁸⁷ är det ingen som uppmärksammar att antiziganism och diskriminering även förekommer i Sverige.

Genom att beskriva det som att diskrimineringen sker *där borta* och att *de* kommer hit med resultatet av den utsattheten, skapar skribenterna ett främlingskap för gruppen och den utsatthet som existerar här då de befinner sig i Sverige. Istället framstår våldet mot gruppen främst ske inom *tiggarmiljön* där de utnyttjas av organiserad brottslighet. Eller så sker det ett spontant våld som resultat ur en provokation mot gruppens nedskräpning och bosättningar. Diskrimineringen mot romer framstår som någonting kulturellt avvikande som sker i Rumänien. Våldet i Sverige framställs inte som resultat av antiziganism, rasism eller diskriminering utan har andra orsaker.

5.6 Lösningar på problemen

I det här delkapitlet kommer jag att analysera de förslag på lösningar som ges i artiklarna. Det görs delvis utifrån de resultat som föregående delkapitel avhandlat. Här kommer korrelationen mellan ett avlägset främlingskap och restriktiva åtgärder samt bristen på förslag om sociala lösningar att diskuteras. Jag kommer först ge en kortare sammanfattning

¹⁸⁴ Lindberg, Anders, "Även tiggare har små barn", 2016-02-01.

¹⁸⁵ Dagens Nyheter, "Samma regler för alla", 2015-06-24.

¹⁸⁶ Mellin, Lena, "Tiggarcens verkar bisarrt – men är kanske inte så dumt", *Aftonbladet*, 2016-12-17, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/lenamellin/article24108680.ab>, (hämtad 2018-01-10).

¹⁸⁷ Dagens Nyheter, "Rätt att riva lägret", 2015-11-01.

av det som hittills har analyserats för att sedan leda in på de förslag som ledarskribenterna presenterar.

En främling i ett samhälle är inte per definition oönskad och avlägsen majoritetssamhället. Utifrån teorin klassificeras alla främlingar utefter en skala där de mest önskade är turister och de icke-önskvärda vagabonder. Efter analys av de olika ledarskribenternas problemformuleringar har jag hittills kunnat granska konstruktionen av utsatta EU-medborgares främlingskap. Det resultatet hittills har visat är att utsatta EU-medborgare bär på ett främlingskap mycket nära Baumans begrepp vagabond. I sina hemländer beskrivs de leva i mycket prekära förhållanden. Diskrimineringen och fattigdomen är mycket stor och tack vare den fria rörligheten inom EU har de kunnat resa till Sverige. ”Så länge Europas gränser är öppna kommer både fattiga och rika kunna resa. Även hit.”¹⁸⁸ Till Sverige kommer gruppen med sin fattigdom och utsatthet. En utsatthet som anses främmande och som skapar oro bland majoritetssamhället.

Väl i Sverige skapas mängder med problem. Människohandel, illegala bosättningar, nedskräpning och en rättslig oordning sägs följa *tiggeriet*, det fenomen som utsatta EU-medborgare för med sig. Genom reproducering av olika antiziganistiska stereotyper, där gruppen framställs som kriminella, ohygieniska och ociviliserade skapas en tydlig andrefiering. En andrefiering som i vissa fall leder till avhumanisering. Bland högertidningarnas skribenter råder det en tydlig *moralisk panik* där gruppen på olika sätt pekats ut som förövare till de problem som beskrivs drabba det svenska samhället.

Konstruktionen av utsatta EU-medborgare som problembärande vagabonder gör att det riskerar riktas restriktiva åtgärder mot gruppen i sig. Generellt i artiklarna presenteras det inga skarpa förslag på sociala insatser. Ledarskribenterna fokuserar mer på att återge vad de upplever som problem och förmedlar en bild av situationen som är ohållbar oavsett infallsvinkel. När det ändå ges förslag på hur problemen kan lösas är det olika former av restriktioner riktat mot gruppen eller en diskussion om att de riktiga lösningarna finns i hemländerna. Den skarpaste konfliktlinjen i debatten mellan olika ledarskribenter är införande av tiggeriförbud eller ej. *SVD:s* och *Expressens* ledarskribenter är de (med vissa undantag) som förespråkar tiggeriförbud. ”Förbud är den enda lösningen (...) Tiggeriet måste bort.”¹⁸⁹ Tiggeriförbudet är det förslag som är tydligast som restriktiv

¹⁸⁸ Lindberg, Anders, ”Rika vill slippa se fattiga på gatorna”, 2017-09-06.

¹⁸⁹ Gudmundsson, Per, ”Lekplatsen stank av tiggarnas avföring”, 2016-04-10.

lösning riktat mot det som upplevs vara orsaken till problemen. Det riktar sig till utsatta EU-medborgare och syftar till att försvåra för gruppen att uppehålla sig i Sverige. ”Ett förbud skulle däremot kunna minska incitamenten att åka till Sverige.”¹⁹⁰ och det skulle ”(...) också lösa mycket av de sociala problem och den brottslighet som följer i tiggeriets spår i Sverige.”¹⁹¹

Denna hållning gör det extra tydligt för oss som läsare att förstå att de utsatta EU-medborgarna är oönskade EU-medborgare som borde stanna i sina hemländer. Hagström gör det genom att hänvisa till EU-direktivet från 2004, ”Medborgare från annat EU-land får under vissa förutsättningar vistas i Sverige i mer än tre månader i sträck. Tiggeri är inte en av dessa.”¹⁹²

DN och *Aftonbladets* skribenter ställer sig kritiska till idén om tiggeriförbud. Men de egna motförslag som de båda tidningarna förordar handlar mest om hur hemländerna behöver ta större ansvar. *DN* menar att ”(...) problemet inte kan lösas av Malmö och Sverige. EU-migranterna är inga statslösa flyktingar, de har hemländer som måste förväntas ta hand om sin befolkning.”¹⁹³ *Aftonbladets* skribenter är något mildare i sin framställning och trycker mer på EU:s gemensamma ansvar att få hemländerna att agera.

Romernas problem kan i grunden inte lösas utan att Rumänien, eller Bulgarien för den delen, tar sitt ansvar. För det krävs uppenbarligen starka påtryckningar och dem borde EU stå för.¹⁹⁴

Men även om Mellin är emot tiggeriförbud ser hon ändå en poäng med ”(...) någon slags ordning i eländet.”¹⁹⁵ Med ordning menar hon att svenska myndigheter skall kunna ha möjligheten att kontrollera tiggeriet genom så kallad tiggerilicens. Tanken är att utsatta EU-medborgare bli hänvisade till platser som myndigheterna anser lämpliga för att tigga. *DN* har mer fokus på att upprätthålla en rättslig ordning för markägare. I sina artiklar förespråkar och välkomnar de avhysning från och rivning av bosättningar, ”(...) vad som

¹⁹⁰ Expressen, ”Rätt signaler om tiggeriet”, 2016-08-20.

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Hagström, Erik, ”Tankeförbud ingen lösning”, *Svenska Dagbladet*, 2015-05-07, <https://www.svd.se/tankeforbud-ingen-losning/om/eu-migranter>, (hämtad 2018-01-10).

¹⁹³ Dagens Nyheter, ”Rätt att riva lägret”, 2015-11-01.

¹⁹⁴ Mellin, Lena, ”Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet”, 2015-06-24.

¹⁹⁵ Mellin, Lena, ”Tiggartilicens verkar bisarrt – men är kanske inte så dumt”, 2016-12-17.

räknas är om det stävjar den rättslöshet för fastighetsägare som har brett ut sig.”¹⁹⁶ Även Lindberg tycker det är helt rimligt att avhysningar genomförs. ”När det gäller kåkstäder har Valfridsson en poäng.”¹⁹⁷ och försvarar här Valfridssons likabehandlingsprincip om att det måste bli enklare att avhysa utsatta EU-medborgare från bostäder.

Som jag tog upp i kapitel 4.2 är tillgängligheten till härbärgen för utsatta EU-medborgare i Sverige mycket begränsad. Det är endast 3 av 24 skribenter som i någon form föreslår nationella sociala insatser. Mellin skriver att det går att göra insatser som gör det så drägligt som möjligt för gruppen, ”Till exempel se till att de har tak över huvudet och en bajamaja innan skrotbussen åter vänder söderut.”¹⁹⁸ och Lindberg skriver att ”Sverige är ju trots allt ett lysande exempel på att sociala problem kan lösas med sociala insatser.”¹⁹⁹ Det som kan erbjudas enligt *DN* är ett ”(...) basalt skyddsnet.”²⁰⁰, vilket i praktiken innebär ”(...) kortvarigt boende, ett enkelt mål mat och en biljett till hemorten. Vad mer kan man begära av myndigheterna?”.²⁰¹ Av de få som ger förslag på några former av sociala åtgärder, gör det med rätt vaga ändamål. Det är inga klara besked om exempelvis tak över huvudet eller rinnande vatten som en mänsklig rättighet. Istället ges förslag om kortvariga boenden och en biljett hem till hemlandet.

De andra ledarskribenterna avfärdar offentligt sociala insatser som antingen en form av principiös humanism eller institutionalisering av tiggeri. Privata mindre initiativ för att hjälpa utsatta EU-medborgare beskrivs dock av de flesta som fina och goda insatser, men det måste finnas en gräns för hur långt humanismen kan gå. ”Goda intentioner leder dessvärre ibland fel. Insatser tänkta att hjälpa tiggarna kan bidra till att institutionalisera tiggeriet och permanenta förnedringen.”²⁰² Dahlberg skriver ”Stefan Löfven bör därför rikta en uppmaning till svenska folket om att hellre skänka till hjälporganisationer på plats än att ge pengar i pappmuggen.”²⁰³

Idén om att fattiga människor blir passiva och arbetskygga om de ges ekonomiskt stöd i form av gåvor är en teori som dominerat västerländsk biståndspolitik under flera årtionden. Det är en teori som menar att när människor ges ekonomiskt bistånd utan mot-

¹⁹⁶ Dagens Nyheter, ”Rätt att riva kåkstäderna”, 2017-02-26.

¹⁹⁷ Lindberg, Anders, ”Även tiggare har små barn”, 2016-02-01.

¹⁹⁸ Mellin, Lena, ”Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet”, 2015-06-24.

¹⁹⁹ Lindberg, Anders, ”Även tiggare har små barn”, 2016-02-01.

²⁰⁰ Dagens Nyheter, ”Hjälpa utan att stjälpa”, 2016-02-01.

²⁰¹ Ibid.

²⁰² Hagström, Erik, ”Tankeförbud ingen lösning”, 2015-05-07.

²⁰³ Dahlberg, Anna, ”Stefan Löfven måste sluta tuga om tiggeriet”, 2015-05-16

prestation, riskerar det att resultera i att de försätts i en beroendeställning. Det leder till passivisering och ett permanentande av fattigdomen. Fattiga anses därmed oförmögna att hantera ekonomiska resurser.²⁰⁴ När dessa tankar uttrycks i den kontext som analyseras i den här uppsatsen reproduceras även antiziganistiska stereotyper. Utsatta EU-medborgare förminskas till passiva och icke-arbetsföra människor som hellre väljer att be om pengar än att ta ett arbete. Detta är en föreställning från majoritetssamhället som romer genomgående i historien har tvingats på. Om svenskar då hjälper utsatta EU-medborgare med exempelvis boende, pengar eller annat nationellt bistånd kommer det leda till att de för alltid förblir *tiggare*.

Ett alternativ för att råda bot på problemet är fler offentligt finansierade härbärgen och campingplatser för tiggare (...) Men det betyder också att samhället accepterar och institutionaliserar tiggeriet.²⁰⁵

Politikerna kan inte uppföra en campingplats för en utvald skara gäster. Dessutom skapas nya bryderier: Ska kommunen sanktionera framväxten av kåkstäder?²⁰⁶

För att sammanfatta konstrueras utsatta EU-medborgares främlingskap av flertalet reproduceringar av antiziganistiska stereotyper. Det görs både i framställningen av vad som är sociala problem men också vad som är dess lösningar. Främlingskapets karaktär har även en relation till den ovilja som finns för att ta till sociala insatser riktade till gruppen nationellt. Förutom tre relativt vaga förslag om någon form av boende, bajamaja och betald resa hem är det inte mycket som handlar om vad gruppen har för mänskliga rättigheter i Sverige. Istället är det en restriktiv politik som förordas. Avhysningar, tiggeriförbud och tiggartilicenser är några av förslagen. De ämnar återta den samhällsordning som upplevs vara i kris sedan utsatta EU-medborgare kom till Sverige.

För en del av skribenterna är målet tydligt. Tiggeriet skall bort och incitamenten att komma till Sverige skall försvinna, annars riskeras tiggeriet att institutionaliseras och utsatta EU-medborgare kommer förbli fattiga och utsatta. För ”Ju mer tiggeriet institution-

²⁰⁴ Eriksson Baaz, Maria, *The white wo/man's burden in the age of partnership: a postcolonial reading of identity in development aid*, Dept. of Peace and Development Research, Göteborg, 2002, s. 156-158, 162-164.

²⁰⁵ Abramowicz, Naomi, ”Därför har jag ändrat mig i tiggerifrågan”, 2017-10-05.

²⁰⁶ Dagens Nyheter, ”Hjälpa utan att stjälpa”, 2016-02-01.

aliseras, desto svårare lär det bli att lösa.”²⁰⁷ och ”(...) så länge vi inte bestämmer oss för att försvåra livet för EU-migranterna med ännu brutalare lagar, lär de fortsätta att komma hit.”²⁰⁸

²⁰⁷ Expressen, ”Tiggeriet måste upphöra, Löfven”, *Expressen*, 2016-10-06, <https://www.expressen.se/ledare/tiggeriet-maste-upphora-lofven/>, (hämtad 2018-01-09).

²⁰⁸ Helmersson, Erik, ”Rätt ingripa mot svenska kåkstäder”, 2016-05-26.

6 Avslutande diskussion

Den här uppsatsen har ämnat undersöka hur utsatta EU-medborgare framställs i svensk media. Jag har använt kvalitativ innehållsanalys som metod och ett teoretiskt ramverk dels bestående av en främlingsteori med avstamp i Georg Simmel och en teori för hur sociala problem konstrueras i media. Tack vare de tre kodningsfaserna öppen, axial och selektiv lyckades jag ringa in 6 olika kategorier för innehållet i materialet. Dessa blev också mina rubriker i analysen.

I analysen av de 24 ledarsidsartiklarna från Sveriges största dags- och kvällstidningar har det framkommit att utsatta EU-medborgares främlingskap konstrueras genom en reproducering av antiziganistiska stereotyper. Genom mer eller mindre tydlig andrefiering konstrueras gruppen till det Zygmunt Bauman kallar för en *vagabond*. Deras främlingskap definieras utifrån hur de som grupp anses leva likt Simmels definition, ett liv utanför majoritetssamhället trots att de fysiskt befinner sig inom Sverige. De är synliga för oss men deras liv upplevs främmande våra. Däremot utgör utsatta EU-medborgare en mängd sociala problem för det svenska samhället. Genom starkt *drama* i artiklarna framstår situationen närmast ohållbar. Det är en utsatthet som anses *kulturellt avvikande* då de kommer till Sverige bärandes på en fattigdom Sverige inte haft sedan lång tid.

Det är inte bara en avvikande ekonomisk utsatthet som de har med sig. De kommer till Sverige med *tiggeriet*, vilket är ett fenomen som bär på mängder av problem som ledarskribenterna kopplar till begreppet. Tiggeriet anses inbegripa illegala bosättningar, nedskräpning samt koppling till kriminella nätverk. Det är när ledarskribenterna diskuterar dessa ämnen som reproduceringen av antiziganistiska stereotyper synliggörs. Utsatta EU-medborgare beskrivs på olika sätt ockupera och belamra offentlig och privat mark. Svenska markägare beskrivs som offer för en rättslöshet som sprider sig, där lagen inte är den samma för alla. Flera skribenter åberopar en likabehandlingsprincip där utsatta EU-medborgare framställs kunna kringgå lag och ordning. Skribenter från främst *SvD* och *Expressen* använder sig av starkt *drama* som spiller över i en *moralisk panik*. Genom beskrivningar som framställs de som kulturellt avvikande genom beskrivningar som frammanar äckelkänslor. Dessa beskrivningar av utsatta EU-medborgares beteenden reproducerar antiziganistiska stereotyper om romer som ohygieniska, respektlösa och kul-

turellt avvikande. Skribenterna väljer att ignorera bristande tillgång till mänskliga rättigheter som exempelvis rinnande vatten. Istället pekades gruppen ut som förövare och hot mot både folkhälsa och samhällsordning.

Förutom nedskräpning och illegala bosättningar associeras utsatta EU-medborgare också till organiserad brottslighet. De framställs oftast som offer för människohandel, men den organiserade brottsligheten beskrivs ändå som en mer eller mindre integrerad del av tiggeriet. Det gör att gruppen genomgående associeras till en kriminell miljö. Den här typen av narrativ reproducerar stereotyper av romer som speciellt kriminellt benägna och ociviliserade. Det konstruerar främlingskapet till att upplevas som hotfullt och som oönskat.

Utsatta EU-medborgares främlingskap klargörs ytterligare när förslag på lösningar analyseras och det visar sig hur litet utrymme sociala åtgärder får ta i debatten. Ett fåtal ledarskribenter tar upp förslag på sociala insatser i Sverige. Istället dominerar debatten av restriktivitet och striktare lagstiftning. Enligt teorin om hur sociala problem konstrueras finns det ett samband mellan främlingskapets karaktär och viljan till att genomföra sociala insatser. Resultaten i den här uppsatsen visar på ett sådant samband. Det behövs självklart fler undersökningar med en större omfattning av material för att ytterligare undersöka ifall så är fallet. Intressant nog för den här uppsatsen är dock sambandets förstärkning av utsatta EU-medborgare som främling. De framställs inte ha någon större rätt till tak över huvudet, rinnande vatten eller försörjning. De problemen skall inte lösas i Sverige utan de beskrivs vara med påtryckning från EU, hemländernas fulla ansvar. Inte heller diskuteras den antiziganistiska hotbild som gruppen utsätts för i Sverige. När hatbrott nämns i artiklarna är det i ett syfte att förstärka bilden av en frustrerad och provocerad befolkning. Utsatta EU-medborgares sätt att leva på och att de tillåts fortsätta leda till våld, inte antiziganism eller rasism riktad mot gruppen.

Resultatet i den här uppsatsen visar på hur främlingskap konstrueras genom reproducering av stereotyper och andrefiering i media. Jag har i analysen lyckats visa på hur utsatta EU-medborgare konstrueras till oönskade vagabonder när de befinner sig i Sverige efter det att de utnyttjat EU:s fria rörlighet. Deras möjlighet att kunna resa till Sverige framställs i artiklarna ha en negativ och oönskad effekt på det svenska samhället. De utsatta EU-medborgarna framställs genom reproducering av antiziganistiska stereotyper. Det är min förhoppning att resultaten i den här uppsatsen kan påverka människor verksamma inom media eller andra politiska samhällsinstitutioner att bli uppmärksamma på hur rasistiska stereotyper reproduceras. Utan den kontextuella

förståelsen för hur romer har diskriminerats och förtryckts i Sverige och Europa är det betydligt svårare att också se den antiziganistiska stereotypisering som sker. Det historiska och kontextuella kapitlet i den här uppsatsen har varit helt central för att kunna utföra analysen och också se de mönster av narrativ och begrepp som används i artiklarna. Utan det hade mycket av analysens resultat gått förlorat.

Den här uppsatsen har använt sig av en kvalitativ innehållsanalys och materialet som analyserats är valt inom en specifik tidsperiod. Hur främlingskapets karaktär och framställningen av gruppen förändras under tid hade för vidare forskning varit intressant. Genom diskursanalys undersöka hela perioden 2007-2018 för att hitta en möjlig utveckling och förändring i framställningen hade varit ett gott komplement till denna uppsats resultat. En annan intressant inriktning är att jämföra den svenska kontexten med andra EU-länders. En sådan jämförelse skulle kunna visa på vilka stereotyper och andrefiering som finns gemensamt för länder i EU. Det hade också varit intressant att tillföra en postkolonial teori som en del av det teoretiska ramverket. På det sättet skulle förståelsen för hur rasistiska stereotyper reproduceras kunna bli än mer mångbottnad.

Referenser

- Alexander, Jefferey C., "Rethinking Strangeness: From Structures In Space To Discourses In Civil Society", *Thesis Eleven*, No. 79, 2004, s. 87-104
- Álvarez, Rodolfo, "The Social Problem as an Enterprise: Values as a Defining Factor", *Social Problems*, Vol. 48 No. 1, 2001, s. 3-10
- Altheide, David L., "Ethnographic Content Analysis", *Qualitative Sociology*, Vol. 10 No. 1, 1987, s. 65-76
- Atiba Goff, Phillip, J. Williams, Melissa, L. Eberhardt, Jennifer och Christian Jackson, Matthew, "Not Yet Human: Implicit Knowledge, Historical Dehumanization, and Contemporary Consequences", *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 94 No. 2, 2008, s. 292-306
- Bauman, Zygmunt, *Globalization: The Human Consequences*, polity, London, 1998, 138 s.
- Berg, Linda, Spehar, Andrea, "Swimming against the tide: Why Sweden supports increased labour mobility within and from outside of EU", *Policy Studies*, Vol. 34 No. 2, 2013, s. 142-161
- Blumer, Herbert, "Social Problems as Collective Behaviour", *Social Problems*, Vol. 18 No. 3, 1971, s. 298-306
- Bryman, Alan, *Samhällsvetenskapliga metoder*, Liber Ekonomi, Malmö, 2002, 502 s.
- Cernusakova, Barbora, "Roma: the invisible workforce of Ostrava", *Race & Class*, Vol. 58 No. 4, 2017, s. 98-105
- Crowe, David, "The Gypsy Historical Experience in Romania", s. 61-67 i *The Gypsies of Eastern Europe* [red.] Crowe, David och Kolsti, John, M. E. Sharpe, New York, 1991, 194 s.
- Dalsklev, Madeleine och Rönningdalen Kunst, Jonas, "The effect of disgust-eliciting media portrayals on outgroupdehumanization and support of deportation in a Norwegiansample", *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 47, 2015, s. 28-40
- Davis, Martha F. och Ryan, Natasha, "Inconvenient Human Rights: Access to Water and Sanitation in Sweden's Informal Roma Settlements", *Raoul Wallenberg Institute*, 2016, 39 s.
- Davis, Martha F. och Ryan, Natasha, "Inconvenient Human Rights: Water and Sanitation in Sweden's Informal Roma Settlements", *Health and Human Rights Journal*, Vol. 19 No. 2, 2017, s. 61-72
- Directive 2004/38/EC of the European parliament and of the council, 2004:158
- Djuve, Anne Britt, Friberg, Jon Horgen, Tyldum, Guri och Zhang, Huafeng, 2015. "When Poverty Meets Affluence – Migrants from Romania on the

- streets of the Scandinavian capitals”, *Rockwool Foundation*, Köpenhamn, s. 163
- Ds 2014:8, *Den mörka och okända historien – vitbok om övergrepp och kränkningar av romer under 1900-talet*, 2014, 304 s.
- Edman, Johan, ”Lösdrivarlagen och den samhällsfarliga lättjan” s. 131-143 i *Villkorandets politik – fattigdomens premisser och samhällets åtgärder – då och nu*, [red.] Swärd, Hans, Egerö, Marie-Anne, Författarna och Égalité förlag, Borås, 2008, 333 s.
- Elo, Satu, et al, “Qualitative Content Analysis: A Focus on Trustworthiness”, *Sage Open*, Vol. 4 No. 1, 2014, s. 1-10
- Elsner, Benjamin, ”Emigration and Wages: The EU enlargement experiment”, *Journal of International Economics*, Vol. 91 No. 1, 2013, s. 154-163
- Engbergsen, Godfried, Okólski, Marek, Black, Richard och Pantiru, Cristina, ”Working out a way from East to West: EU enlargement and labour migration from Central and Eastern Europe”, s. 7-22 i *A Continent Moving West? EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* [red.] Black, Richard, Engbergsen, Godfried, Okólski, Marek och Pantiru, Cristina, Amsterdam University Press, 2010, e-bok, 342 s.
- Eriksson Baaz, Maria, *The white wo/man's burden in the age of partnership: a postcolonial reading of identity in development aid*, Dept. of Peace and Development Research, Göteborg, 2002, 235 s.
- Eversman, Michael H., Bird, Jason D. P., ”Moral Panic and Social Justice: A Guide for Analyzing Social Problems”, *Social Work*, Vol. 62 No. 1, 2017, s. 29-36
- EU-MIDIS II, *Second European Union Minorities and Discrimination Survey – Roma – Selected findings*, European Union Agency for Fundamental Rights, Luxemburg, 2016, 47 s.
- European Union Agency for Fundamental Rights, *Roma Survey – Poverty and Employment: the situation of Roma in 11 member states*, FRA, 2014, 48 s.
- FOU1999:29, Forsknings- och utvecklingsenheten, *Tiggeri – ett nygammalt fenomen*, 1999, 107 s.
- Grosfoguel, Ramon, ”What is racism?”, *Journal of World-systems Research*, Vol. 22 No. 1, 2016, s. 9-15
- Hadenius, Stig, *Modern svensk politisk historia – Konflikt och samförstånd*, Hjalmarson & Högberg, Stockholm, sjätte upplagan, 2003, 310 s.
- Hammarberg, Thomas, ”Tiggarna och vårt ansvar – Vad som krävs för att de förtryckta och nödställda ska slippa vädja om våra allmosor”, *Tankesmedjan Tiden*, Nr. 4 2017, 40 s.
- Hedenborg, Susanna och Kvarnström, Lars, *Det svenska samhället 1720-2010 – Böndernas och arbetarnas tid*, Studentlitteratur, Lund, fjärde upplagan, 2013, 392 s.

- Hilgartner, Stephen, Bosk, Charles L., "The Rise and Fall of Social Problems: A Public Arenas Model", *American Journal of Sociology*, Vol. 94 No. 1, 1988, s. 53-78
- JO-beslut 6340-2010 (2011-06-28)
- Kommissionen mot antiziganism, *Agera mot antiziganistiska hatbrott*, Kommissionen mot antiziganism, 2016, 22 s.
- Lacatus, Tiberiu, *Studie om hatbrott och andra allvarliga kränkningar riktade mot utsatta romska EU-medborgare*, Kommissionen mot antiziganism, 2015, 17 s.
- Länsstyrelsen Stockholm, Rapport 2014:10, *Utsatta EU-medborgare i Sverige – Lägesrapport ur ett människohandelsperspektiv*, 2014, 57 s.
- Markova, Eugenia, "Optomising migration effects: A perspective from Bulgaria", s. 207-230 i *A Continent Moving West? EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* [red.] Black, Richard, Engbergsen, Godfried, Okólski, Marek, Pantiru, Cristina, Amsterdam University Press, 2010, 342 s.
- Marrotta, Vince P., "The Cosmopolitan Stranger", s. 105-120 i *Questioning Cosmopolitanism*, [red.] Van Hooft, Stefan och Vandekerckhove, Wim, , Springer Dordrecht Heidelberg, London, 2010, e-bok, 229 s.
- McLemore, Dale S., "Simmel's Stranger: A Critique of the Concept", *The Pacific Sociological Review*, Vol. 13 No. 2, 1970, s. 86-94
- Mesic, Nedzad och Woolfson, Charles, "Roma berry pickers in Sweden: economic crisis and new contingents of the austeriat", *Transfer – European Review of Labour and Research*, Vol. 21 No. 1, 2015, s. 37-50
- Montesino, Norma, "Social disability: Roma and refugees in Swedish welfare", *International Journal of Migration, Health and Social Care*, Vol. 8 No. 3, 2012, s. 134-145
- Möller, Tommy, *Svensk politisk historia – Strid och samverkan under tvåhundra år*, Studentlitteratur, Lund, 2015, 344 s.
- Nilsson, Torbjörn, *Hundra år av svensk politik*, Gleerups utbildning, Malmö, 2009, 192 s.
- Oktay, Julianne S., "Early Data Analysis", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 1-20
- Oktay, Julianne S., "Evaluating Quality", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 1-20
- Oktay, Julianne S., "Late Stage Analysis", i *Grounded Theory* [red.] Oktay, Julianne S., Oxford, 2012, e-bok, s. 1-27
- Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, *Diskriminering av romer i Sverige – Rapport från DO:s projekt åren 2002 och 2003 om åtgärder för att förebygga och motverka etnisk diskriminering av romer*, 2004, 42 s.
- Rocheft, David A, Cobb, Roger w., "Problem Definition, Agenda Accesss, and Policy Change", *Policy Studies Journal*, Vol. 21 No. 1, 1993, s. 56-71
- Rowe, Lottie och Goodman, Simon, " 'A stinky filthy race of people inbred with criminality' A discourse analysis of prejudicial talk about Gypsies in discussion", *Romani Studies*, Vol. 24 No. 1, 2014, s. 25-42

- Ruggiu, Ilenia, "Is begging a Roma cultural practice?: Answers from the Italian legal system and anthropology", *Liverpool University Press*, Vol. 26 No. 1, 2016, s. 31-61
- Ryding, Anna, "90 år med Simmels främling – en studie av begreppets förgreningar i den moderna sociologin", *Socialvetenskaplig tidskrift*, Vol. 6 No. 1, 1999, s. 27-41
- Schneewius, Adina, "If they really wanted to they would: The press discourse of integration of the European Roma, 1990-2006, *The International Communication Gazette*, Vol. 74 No. 7, 2012, s. 673-684
- Selling, Jan, *Svensk antiziganism – Fördomens kontinuitet och förändringens förutsättningar*, Sekel Bokförlag, Riga, 2014, 218 s.
- Simmel, Georg, "The Stranger" i *The Sociology of Georg Simmel*, [red.] Wolff, Kurt H., s. 402-408, The free press, Glencoe Illinois, 1950, 445 s.
- Socialstyrelsen, *Hemlöshet 2017 – omfattning och karaktär*, 2017, 109 s.
- SOU 2010:55, Delegationen för romska frågor, *Romers rätt – en strategi för romer i Sverige* [del 1], 2010, 202 s.
- SOU 2016:6, Nationell samordnare för utsatta EU-medborgare, *Framtid Sökes – Slutredovisning från den nationelle samordnaren för utsatta EU-medborgare*, 2016, 216 s.
- Swärd, Hans, *Hemlöshet*, Studentlitteratur, Lund, 2008, 255 s.
- Thornton, Gabriela Marin, "The Outsiders: Power Differentials Between Roma and Non-Roma in Europe", *Perspectives on European Politics and Society*, Vol. 15 No. 1, 2014, s. 106-119
- Westin, Niklas, Wallengren, Simon, Dimiter-Taikon, Kati, Westin, Charles, *Antiziganism i statlig tjänst – Socialstyrelsens behandling av romer och resande under 1900-talet*, Socialstyrelsen, Stockholm, 2014, 349 s.
- Wigerfelt, Berit, Wigerfelt, Anders S., "Anti-Gypsism in Sweden: Roma's and Travellers' Experiences of Bias-motivated Crime", *Internet Journal of Criminology*, No. 6743, 2015, s. 1-28
- Ålund, Aleksandra, Ålund, Alexandra, Alinia, Mino, "I skuggan av kulturella stereotyper: Perspektiv på forskning om genus, jämställdhet och etniska relationer i Sverige", *Sociologisk forskning*, Vol. 48 No. 2, 2011, s. 43-64

Elektroniska källor

- Abramowicz, Naomi, "Därför har jag ändrat mig i tiggerifrågan", *Expressen*, 2017-10-05, <https://www.expressen.se/ledare/naomi-abramowicz/-darfor-har-jag-andrat-mig-i-tiggerifragan/> (hämtad 2018-01-09)
- Al Jazeera, "Swedish police raid Roma camp, evict over 100", *Al Jazeera America*, 2015-11-03, <http://america.aljazeera.com/articles/2015/11/3/swedish-police-raid-roma-camp-evict-over-100.html>. (hämtad 2018-01-21).
- Arpi, Ivar, "Låt inte tiggeriet normaliseras", *Svenska Dagbladet*, 2017-09-05 <https://www.svd.se/lat-inte-tiggeriet-normaliseras> (hämtad 2018-01-09)

- Bărăgoi, Mariușa, Baicu, Georgeta, Dedu, Adeluța, Vasile, Ion, Sherif, Mustafa, Pandakova, Donka, Petrova, Rozalia, Georgieva, Sabka, Căldăraru, Pamela, Brătianu, Spania, Lăcătuș, Romeo, Bonculescu, Mădălina, Miroslav, Adrian, Ionescu, Gina, Lupu, Florinel, Pandelică, Laurențiu och Lăcătuș, Marius, ”Tiggeriet ofta organiserat – men inte av en maffia”, *Expressen*, 2017-12-03
<https://www.expressen.se/debatt/tiggeriet-ofta-organiserat-men-inte-av-en-maffia/> (hämtad 2018-05-25)
- Brottsförebyggande Rådet, ”Hatbrottsstatistik”, *BRÅ*, 2017-12-13,
<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistiska-undersokningar/hatbrottsstatistik.html>, (hämtad 2018-05-16).
- Council of Europe, ”Roma and Travellers Team”, 2018,
<https://www.coe.int/en/web/portal/roma> (hämtad 2018-01-08)
- Dagens Nyheter, ”Hjälpa utan att stjälp”, *Dagens Nyheter*, 2016-02-01,
<https://www.dn.se/ledare/huvudledare/hjalpa-utan-att-stjalpa/> (hämtad 2018-01-10)
- Dagens Nyheter, ”Rätt att riva kåkstäderna”, *Dagens Nyheter*, 2017-02-26
<https://www.dn.se/ledare/huvudledare/ratt-att-riva-kakstaderna/> (hämtad 2018-01-09)
- Dagens Nyheter, ”Rätt att riva lägret”, *Dagens Nyheter*, 2015-11-01
<https://www.dn.se/ledare/huvudledare/ratt-att-riva-lagret/> (hämtad 2018-01-09)
- Dagens Nyheter, ”Samma regler för alla”, *Dagens Nyheter*, 2015-06-24
<https://www.dn.se/ledare/huvudledare/samma-regler-for-alla/> (hämtad 2018-01-09)
- Dahlberg, Anna, ”Stefan Löfven måste sluta tiga om tiggeriet”, *Expressen*, 2015-05-16
<https://www.expressen.se/ledare/anna-dahlberg/stefan-lofven-maste-sluta-tiga-om-tiggeriet/> (hämtad 2018-01-10)
- Ekeroth, Kent, ”Förbjud tiggeri i hela landet”, *Svenska Dagbladet*, 2011-04-22
<https://www.svd.se/forbjud-tiggeri-i-hela-landet> (hämtad 2018-05-25)
- Erfors, Eric, ”Avföring mitt i stan – politikerna blundar”, *Expressen*, 2015-06-15
<https://www.expressen.se/ledare/eric-erfors/avforing-mitt-i-stan--politikerna-blundar/> (hämtad 2018-01-10)
- Expressen, ”Rätt signaler om tiggeriet”, *Expressen*, 2016-08-20,
<https://www.expressen.se/ledare/ratt-signaler-om-tiggeriet/> (hämtad 2018-01-10)
- Expressen, ”Tiggeriet måste upphöra, Löfven”, *Expressen*, 2016-10-06,
<https://www.expressen.se/ledare/tiggeriet-maste-upphora-lofven/> (hämtad 2018-01-09)
- Expressen, ”Moderaterna på rätt väg i tiggerifrågan”, *Expressen*, 2017-09-05,
<https://www.expressen.se/ledare/moderaterna-pa-ratt-vag-i-tiggerifragan/> (hämtad 2018-01-10)
- Gudmundsson, Per, ”Lekplatsen stank av tiggarnas avföring”, *Svenska Dagbladet*, 2016-04-10,
<https://www.svd.se/lekplatsen-stank-av-tiggarnas-avforing> (hämtad 2018-01-10)

- Gudmundsson, Per, ”Tiggeri front för stölder, knark och prostitution”, *Svenska Dagbladet*, 2017-04-20, <https://www.svd.se/tiggeri-front-for-stolder-knark-och-prostitution> (hämtad 2018-01-09)
- Gudmundsson, Per, ”Tiggeriet är ett problem för hela EU”, *Svenska Dagbladet*, 2015-06-24, <https://www.svd.se/tiggeriet-ar-ett-problem-for-hela-eu/av/per-gudmundson> (hämtad 2018-01-09)
- Hagström, Erik, ”Tankeförbud ingen lösning”, *Svenska Dagbladet*, 2015-05-07, <https://www.svd.se/tankeforbud-ingen-losning/om/eu-migranter> (hämtad 2018-01-10)
- Helmerson, Erik, ”Rätt ingripa mot svenska kåkstäder”, *Dagens Nyheter*, 2016-05-26, <https://www.dn.se/ledare/signerat/erik-helmerson-ratt-ingripa-mot-svenska-kakstader/> (hämtad 2018-01-09)
- Holmin, Maria, ”Hätsk debatt om tiggeri i Agenda”, *SVT Nyheter*, 2014-01-12, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/hatsk-debatt-om-tiggeri-i-agenda> (hämtad 2018-05-25)
- Horvatovic, Iva, ”Tiggeriutredning: ”Ge inte pengar i muggen””, *Sveriges Television*, 2016-02-01, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/tiggeriutredningen-presenteras>, (hämtad 2018-01-18)
- Høj-Larsen, Christina, ”Tiggeri ska mötas med mer gemensam välfärd”, *Aftonbladet*, 2015-04-03, <https://www.aftonbladet.se/debatt/article20564652.ab> (hämtad 2018-05-25)
- Karlsson, Johanna, ”Lägret i Sorgenfri – ödetomten som blev Sveriges största slum”, *Expressen*, 2015-12-03, <https://www.expressen.se/nyheter/longread/darfor-kommer-tiggarna/sv/lagret-i-sorgenfri--odetomten-som-blev-sveriges-storsta-slum/>, (hämtad 2018-01-21).
- Larsson, Lars, ”Göran Persson orolig för social turism”, *Aftonbladet*, 2003-11-21, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article10413929.ab> (hämtad 2017-12-26)
- Lindberg, Anders, ”Rika vill slippa se fattiga på gatorna”, *Aftonbladet*, 2017-09-06, <https://www.aftonbladet.se/ledare/a/yPKEJ/rika-vill-slippa-se-fattiga-pa-gatorna> (hämtad 2018-01-09)
- Lindberg, Anders, ”Skydda tiggare från brottslingar”, *Aftonbladet*, 2015-12-02, <https://www.aftonbladet.se/article21873656.ab> (hämtad 2018-01-09)
- Lindberg, Anders, ”Även tiggare har små barn”, *Aftonbladet*, 2016-02-01, <https://www.aftonbladet.se/ledare/ledarkronika/anderslindberg/article22184715.ab> (hämtad 2018-01-10)
- Lisinski, Stefan, ”Staten fälls för romregister”, *Dagens Nyheter*, 2016-06-10, <https://www.dn.se/nyheter/sverige/staten-falls-for-romregister/> (hämtad: 2017-12-22)
- Lönnqvist, Jonatan, ”Tiggarna har ett eget ansvar”, *Svenska Dagbladet*, 2016-04-15, <https://www.svd.se/tiggarna-har-ett-eget-ansvar> (hämtad 2018-01-09)

- Majlard, Jan, "Protester mot tömning av migrantläger", *Svenska Dagbladet*, 2015-11-03, <https://www.svd.se/polisinsats-inledd-mot-migrantlager>, (hämtad 2018-01-22)
- Malmö Stad, "Sorgenfrilägret, Brännaren 19", *Malmö Stad*, 2017-09-08, <https://malmo.se/Bo-bygga--miljo/Boende--narmiljo/Miljo---halsoskyddstillsyn/Aktuella-tillsynsarenen/Sorgenfrilagret.html>, (hämtad 2018-01-10)
- Mellin, Lena, "Förbud mot tiggeri löser inga problem", *Aftonbladet*, 2017-10-13, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/n5Qda/forbud-mot-tiggeri-loser-inga-problem> (hämtad 2018-01-09)
- Mellin, Lena, "Regeringen bekämpar tiggarna – inte tiggeriet", *Aftonbladet*, 2015-06-24, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/lenamellin/article21019750.ab> (hämtad 2018-01-10)
- Mellin, Lena, "Tiggartilicens verkar bisarrt – men är kanske inte så dumt", *Aftonbladet*, 2016-12-17, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/lenamellin/article24108680.ab>, (hämtad 2018-01-10)
- Nyman, Emelie, "SD:s nya pr-trick – ber om ursäkt för tiggare", *Svenska Dagbladet*, 2015-08-17, <https://www.svd.se/sl-sager-nej-till-ny-kampanj-i-tak/om/sds-sl-reklam>, (hämtad: 2018-02-21)
- Nyman, Emelie, "Soraya Post: Jag är besviken på regeringen", *Svenska Dagbladet*, 2015-10-04 <https://www.svd.se/soraya-post-jag-ar-besviken-pa-regeringen> (hämtad 2018-05-25)
- Olsson, Jonas, "Ingen minskning av antalet tiggande EU-migranter", *Sveriges Television*, 2016-04-14, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/ingen-minskning-av-antalet-tiggande-eu-migranter>, (hämtad 2018-02-21).
- Orrenius, Niklas, "Över tusen barn med i olaglig kartläggning", *Dagens Nyheter*, 2013-09-23, <https://www.dn.se/nyheter/sverige/over-tusen-barn-med-i-olaglig-kartlaggning/> (2017-12-22)
- P4 Radio Stockholm, "SL nedringt efter SD:s valkampanj i tunnelbanan", *Sveriges Radio*, 2014-05-13, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=103&artikel=5860972>, (hämtad: 2018-02-21)
- Regeringskansliet, "Att bekämpa utsatthet och tiggeri - ingen ska behöva tigga"; *Regeringskansliet*, 2015-06-24, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/06/att-bekampa-utsatthet-och-tiggeri/>, (hämtad 2018-01-20).
- Regeringskansliet, "Samarbetsavtal undertecknat mellan Sverige och Rumänien", *Regeringskansliet*, 2015-06-05, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2015/06/samarbetsavtal-undertecknat-mellan-sverige-och-rumanien/>, (hämtad 2018-05-28)
- Regeringskansliet, "Samarbetsavtal för sociala välfärdsfrågor undertecknat mellan Sverige och Bulgarien", *Regeringskansliet*, 2016-02-05, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/02/samarbetsavtal->

- [for-sociala-valfardsfragor-undertecknat-mellan-sverige-och-bulgarien/](#),
(hämtad 2018-05-28)
- Schreiber, Evelyn, ”Bekämpa människohandel och tiggeri – inte fattiga människor”, *Dagens Nyheter*, 2017-09-07,
<https://www.dn.se/ledare/signerat/evelyn-schreiber-bekampa-manniskohandel-och-tiggeri-inte-fattiga-manniskor/?forceScript=1&variantType=large> (hämtad 2018-01-09)
- Statistiska Centralbyrån, ”Arbetslösheten tog fart under finanskrisen”, *SCB*,
<http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/arbetslosheten/>, (hämtad 2017-12-22)
- Statistiska Centralbyrån, ”Rekordår och kriser - så har BNP ökar och minskat”, *SCB*, <http://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/samhallets-ekonomi/bnp---bruttonationalprodukten/>, (hämtad 2017-12-22)
- Svenska Dagbladet, ”EU-migranternas ägodelar körs till tippen”, *Svenska Dagbladet*, 2015-11-03, <https://www.svd.se/eu-migranternas-agodelar-till-tippen>, (hämtad 2018-01-21)
- Sveriges Radio, ”1000 demonstrate against SD posters”, *Sveriges Radio*, 2015-08-04,
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6225673>, (hämtad 2018-02-21)
- Sveriges Radio, ”Allianspartier skeptiska till avvisning av romer”, *Sveriges Radio*, 2017-10-16,
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3926747>, (hämtad 2018-01-11)
- Sveriges Radio, ”Romer utvisas från Sverige trots EU-lag”, *Sveriges Radio*, 2017-10-16,
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=3886894>, (hämtad 2018-01-11)
- Sveriges Riksdag, ”Debatt om förslag: Bulgariens och Rumäniens EU-anslutning (UU19)”, *Sveriges Riksdag*, 2006-05-09,
https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/bulgariens-och-rumaniens-anslutning-till_GT01UU19, (hämtad 2017-12-22)
- Sveriges Riksdag, ”Särskilda regler under en övergångsperiod för arbetstagare från EU:s nya medlemsstater”, *Sveriges Riksdag*, 2018,
<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/sarskilda--regler--under--en--overgangsperiod-GR01SFU15> (hämtad 2018-01-03)
- Svärd, William, ”Polisen JO-anmäld för avvisning av romer”, *Aftonbladet*, 2017-09-06, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article12468325.ab>,
(hämtad 2018-01-13)
- Swedin, Daniel, ”M:s tiggeriförbud slår mot romerna”, *Aftonbladet*, 2012-12-27, <https://www.aftonbladet.se/ledare/article15986100.ab> (hämtad 2018-05-25)

Tronarp, Gustaf, ”Staten fälls för romregister – tvingas betala skadestånd”,
Aftonbladet, 2016-06-23,
<https://www.aftonbladet.se/nyheter/article22977412.ab> (hämtad 2017-
12-22)